

#3 OKTOBER 2025

OPLINIE

AFMP
LEDENMAGAZINE

**NEURODIVERGENTE
COLLEGA'S**
stuiten vaak op onbegrip

**80-JARIGE
BNMO**
is pionier in
veteranenzorg

DE AMBITIES
van onze nieuwe onder-
handelaar & vicevoorzitter

SECTOR LANDMACHT

LEGT BASIS VOOR DE TOEKOMST

MAATWERK- OPLOSSINGEN

DE LAATSTE PAAR MAANDEN VAN 2025 zijn alweer aangebroken! Sinds het verschijnen van de juli-uitgave van Oplinie maakten we allemaal onze eigen zomerse herinneringen in binnen- of buitenland. Mijn mooiste persoonlijke herinnering van afgelopen zomer is de bruiloft van mijn oudste dochter, die wij vierden op Bali. Het zal altijd op mijn netvlies gebrand blijven staan dat ik haar als vader op traditionele wijze mocht weggeven. Voor mij en mijn vrouw was dit een prachtige en emotionele belevenis.

Mede door al deze emoties kwam ik eens te meer tot het besef dat het een voorrecht is om in Nederland geboren te zijn. Niet heel ver van ons land vandaan is het namelijk allemaal niet zo mooi. Binnen onze eigen grenzen hebben de meeste mensen legio kansen om hun leven in te richten zoals zij dat zelf willen en hoeven zij hun individuele vrijheden niet te bevechten.

In het stormachtige mondiale speelveld hoop ik dat de westerse wereld haar uiterste best blijft doen om deze vrijheden te beschermen. Samen met de Europese bondgenoten moet Nederland onze door de oorlog met Rusland geteisterde Oekraïense burens zo goed mogelijk blijven ondersteunen. Het mooiste zou zijn als daar binnenkort een langdurige vrede komt. Dat er, mede gezien de oorlog in Gaza, nog veel meer aan de hand is in de wereld, hoef ik hier niet extra te benadrukken. Zowel naar binnen als naar buiten kijkend, kom ik in elk geval tot de conclusie dat Nederland nog genoeg werk te verrichten heeft.

Tijdens Prinsjesdag informeerde Commandant der Strijdkrachten Onno Eichelsheim mij en de voorzitters van onze collega-vakbonden in hoofdlijnen over de defensieplannen van het demissionaire kabinet. Deze plannen zien er gelukkig veel positiever uit dan enkele jaren terug. Zo is er nu veel meer budget voor Defensie beschikbaar. Dit geld is in eerste instantie echter broodnodig om zoveel mogelijk defensiezaken te 'repareren' die de afgelopen 35 jaar zijn wegbezuinigd, of het nou gaat om mensen, kennis, ruimte of spullen.

Het is van belang om het groeiproces van de defensieorganisatie in goede banen te leiden en om ondertussen oog te houden voor de bestaande én de nieuwe collega's. Voor mij staat namelijk als een paal boven water dat alles bij Defensie begint bij de mensen. Die zijn ons grootste goed. Zonder hen geen inzet. Het was fijn om op Prinsjesdag te horen dat er momenteel veel gegadigden zijn voor een functie bij Defensie en dat ook het Dienjaar in trek is.

'OOG BLIJVEN HOUDEN VOOR BESTAANDE EN NIEUWE COLLEGA'S'

En als deze dienjaarders uiteindelijk allemaal voor een defensiebaan kiezen, dan is er in elk geval hoop.

Want laten we eerlijk zijn: het is een flinke opdracht om de defensieorganisatie op de langere termijn te laten groeien naar 200.000 medewerkers. De vraag rijst hoe je deze groeispurt stroomlijnt zonder de zittende collega's over de kling te jagen. Daarom druk ik Defensie als werkgever op het hart: blijf aandacht besteden aan cruciale aspecten, zoals instructie, opvang, ondersteuning, middelen en inzet op de werkplek!

Helaas constateer ik verder dat het voor ons als AFMP vaak een flink gevecht is om met Defensie te komen tot goede oplossingen voor individuele medewerkers die tegen problemen in hun werk aanlopen. Juist in deze tijd moet Defensie haar zorgplicht beter oppakken. Hierover hopen wij op een open en constructieve manier het gesprek met de werkgever aan te gaan. Alleen samen kunnen we namelijk concrete stappen zetten voor collega's die simpelweg zonder problemen verder willen met hun werk en die niet zitten te wachten op een gang naar de rechter om hun gelijk te halen. Wat dat betreft houd ik op deze plek een vurig pleidooi voor maatwerkoplossingen.

Ik sluit mijn voorwoord af met een favoriet citaat van mij als Star Trek-fan. 'We work to better ourselves and the rest of humanity', afkomstig van kapitein Jean-Luc Picard. Ofwel, 'wij werken eraan om onszelf en de rest van de mensheid te verbeteren'. Als iedereen binnen en buiten Defensie dit motto omarmt, dan kunnen wij ook in deze roerige tijd samen elke storm doorstaan.

Ruud Bergsma
Voorzitter AFMP

'IK WIL ONZE LEDEN EEN STEM GEVEN'

→ In een interview ontvouwt Reinier van Deeke (53) zijn ambities als nieuwe onderhandelaar en vicevoorzitter van de AFMP en de MARVER. "Mede door mijn studie rechten en mijn ervaring als burger bij Defensie zijn de bijzondere rechtspositie van militairen en de rechtspositie van de burgermedewerkers al bekend terrein voor mij," benadrukt hij. "Daarom kijk ik er naar uit om me als onderhandelaar te richten op het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden van defensiemedewerkers in brede zin. Als vicevoorzitter hoop ik niet alleen een positieve bijdrage te leveren aan onze verenigingen, maar ook een stem te geven aan onze leden."

12 NOG VEEL ONWETENDHEID OVER NEURODIVERGENTIE

→ Doordat hun brein anders werkt dan dat van hun collega's lopen defensiemedewerkers met neurodivergentie tegen diverse uitdagingen aan. Mede door onwetendheid van hun leidinggevende en collega's stuiten zij in hun werkomgeving op onbegrip en kunnen zij vastlopen in hun werk. Het Kenniscentrum Neurodiversiteit van het ministerie van Defensie probeert deze problemen uit de wereld te helpen door de inzet van ambassadeurs die zelf een neurodivergent brein hebben.

16 JUBILEREND BNMO PIONIER IN VETERANENZORG

→ De Bond van Nederlandse Militaire Oorlogsslachtoffers (BNMO) zag kort na de Tweede Wereldoorlog het levenslicht. Op 30 augustus 2025 vierde de bond zijn 80-jarig jubileum in Doorn, waar niet toevallig ook het Nederlands Veteraneninstituut en het Militair Revalidatie Centrum zijn gehuisvest. De BNMO stond namelijk aan de basis van veel van de huidige organisaties en voorzieningen voor gewonde veteranen en dienstsachtoffers.

26 SECTOR LANDMACHT ZET KOERS UIT

→ Tijdens de recente kader-tweedaagse in België zette de sector Landmacht van de AFMP zijn koers uit voor de nabije toekomst. Uit de goede onderlinge gesprekken tussen de deelnemers aan deze tweedaagse kwam het voornemen voort om de komende tijd minder, maar wel inhoudelijk sterke kaderberaden te gaan organiseren. Dit met het oog op de drukke agenda's van onze kaderleden, die vaak heel bewust moeten kiezen waarnaar hun aandacht uitgaat.

EN VERDER

- 04** Bondig – Werk en inkomen
- 06** Toelage munitieruimen ook voor burgerpersoneel
- 07** Foto-impressie van ons vernieuwde pand
- 15** Vaste duiktoelage vanaf 1 juli 2026
- 22** Bondig – Vereniging
- 24** Onvergetelijk bezoek aan AFMP-jubilaris Wolter de Groot
- 28** Puzzel
- 29** Nieuwe korting op klassiek concert
- 30** Overste Landmacht ten onrechte als verdachte aangemerkt
- 32** Contact met AFMP
- 34** Ledenvoordeel FNV
- 36** Uit de praktijk: Meer gunstige voorwaarden voor reservist

WIL JIJ MET ONZE HULP BEZWAAR MAKEN TEGEN DE TODA?

→ Nadat er in augustus nog voorschotten werden uitbetaald, kregen vele onregelmatig werkende militairen in september de eerste reguliere uitbetaling van de Toelage Onregelmatige Dienst Achteraf (TODA). Omdat de AFMP de afgelopen tijd heeft gemerkt dat er bij heel wat leden onduidelijkheid en frustratie heerst rond de TODA, hebben wij besloten om bijstand te verlenen aan diegenen die hiertegen willen opkomen. Heb je de TODA niet gekregen, maar had je deze wel moeten ontvangen? Is de TODA naar jouw oordeel te laag of krijg je geen TODA omdat je al een andere VROB-vergoeding ontvangt of een opleiding volgt? In al deze situaties kunnen wij bezwaar voor jou maken.

ONDERBOUWING

In ons bezwaar namens jou wijzen wij Defensie erop dat de regelgeving waarop de TODA is gebaseerd niet op tijd is gepubliceerd. Ook verzoeken wij om een onderbouwing van de berekening van de TODA en kaarten we aan waarom er wat betreft de definitieve invoering van de TODA binnen de organisatie niet eenduidig wordt gehandeld. Verder stellen wij de toepassing van het bijzonder tarief ter discussie. Nadere bestudering van het Handboek Loonheffingen van de Belastingdienst leert ons namelijk dat Defensie bij de uitbetaling van de TODA een keuze kan maken uit de tabel bijzondere beloningen of de tijdvaktabel. Wij betogen dat Defensie moeten kiezen voor de tijdvaktabel, ook als dit mogelijk wat meer werk met zich zou meebrengen. We wijzen je er wel op dat de toepassing van de tabel bijzondere beloningen financieel uiteindelijk niet nadelig uitpakt. Bij de aangifte van de inkomstenbelasting wordt dit namelijk weer rechtgetrokken. Voor nu betekent het alleen dat het nettoloon op jouw salarisstroom lager is. Wil jij met onze hulp opkomen tegen de TODA? Stuur dan een e-mail naar de collega's van onze afdeling individuele belangenbehartiging via ib@afmp.nl. ■

VEREENVOUDIGDE PLAATSINGSVOLGORDE BIJ BURGERFUNCTIES

→ In de werkgroep Algemeen Personeelsbeleid (AP) bereikten Defensie en een meerderheid van de defensiebonden, waaronder de AFMP en de MARVER, onlangs overeenstemming over een vereenvoudiging van de plaatsingsvolgorde bij burgerfuncties binnen Defensie. Nadat zij het hierover jarenlang niet eens konden worden, kwamen zij eindelijk tot een akkoord rond deze vereenvoudiging, die meer duidelijkheid moet verschaffen aan iedereen die wil solliciteren naar een burgerfunctie bij Defensie.

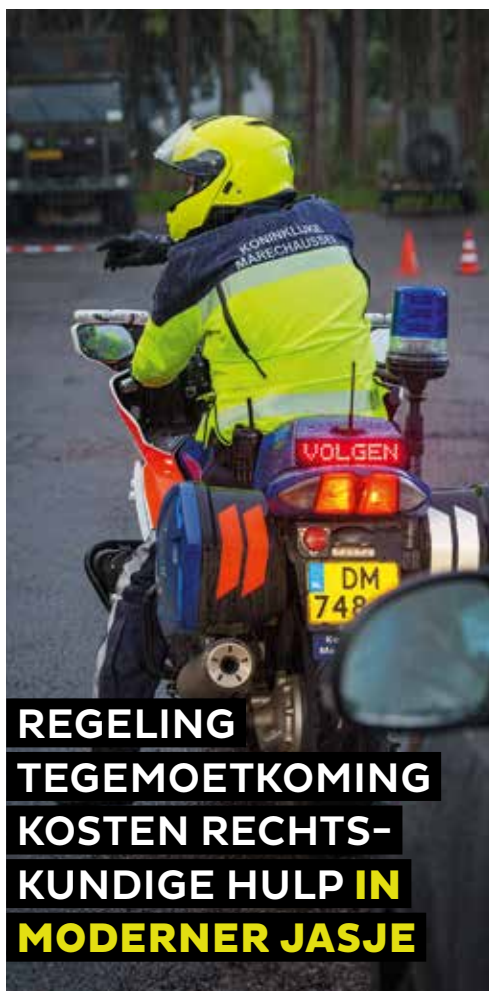

Vacatures voor burgerfuncties bij Defensie worden gelijktijdig zowel intern als extern gepubliceerd en in beschouwing genomen. Aan de hand van alle binnengekomen sollicitatiebrieven selecteert de werkgever een aantal kandidaten met wie de sollicitatiegesprekken worden gevoerd. Vervolgens wordt dus een vereenvoudigde plaatsingsvolgorde gehanteerd. Een re-integrerende kandidaat (conform de Nota Herzien Re-integratiebeleid Defensiepersoneel uit 2007) of herplaatsingskandidaat (conform het Sociaal Beleidskader Defensie) heeft nog altijd absolute voorrang bij plaatsing op een burgerfunctie. Bij een gelijke geschiktheid van de rest van de kandidaten is voortaan deze plaatsingsvolgorde van kracht: (1) Interne burgerambtenaar (ongeacht de tijdelijke of vaste aanstelling), (2) Militair ambtenaar die bereid is burgerambtenaar te worden en (3) Externe sollicitant. Hierdoor kunnen burgerfuncties naar onze overtuiging op een zorgvuldige, maar toch voortvarende manier worden ingevuld. ■

HEB JIJ JOUW STRUCTURELE TOELAGEN ONTVANGEN IN DE VAKANTIE?

→ Ontving jij in de maanden na jouw (zomer-)vakantie minder loon? Dan kan het zijn dat jouw werkgever een aantal toelagen heeft stopgezet gedurende de door jou genoten vakantieweken. Volgens Defensie hebben enkele toelagen, zoals de duiktoelage, de vaartoeelage en het vlieggeld, namelijk een incidenteel karakter. Dit is echter niet altijd een terechte conclusie. Als je de genoemde toelagen in ten minste acht maanden in het jaar ontving, dan moeten deze namelijk ook in jouw vakantie worden uitbetaald. Denk je dat dit bij jou onterecht niet is gebeurd? Stuur dan de gevraagde stukken naar onze afdeling individuele belangenbehartiging via ib@afmp.nl. Dan beoordelen wij of jouw toelage(n) inderdaad moesten worden doorbetaald. ■

REGELING TEGEMOETKOMING KOSTEN RECHTS- KUNDIGE HULP IN MODERNER JASJE

→ Onlangs werden Defensie en de bonden het eens over de herziening van de sinds 2003 bestaande Regeling tegemoetkoming kosten rechtskundige hulp (RTKR). Dankzij deze nog relatief onbekende regeling kunnen militairen en burgermedewerkers onder specifieke voorwaarden rekenen op een tegemoetkoming in de kosten die zij maken voor rechtskundige hulp. De inhoud is geactualiseerd aan de hand van de nieuwste wet- en regelgeving binnen de defensieorganisatie en de hierin opgenomen bedragen zijn geïndexeerd. Omdat er dusdanig veel is veranderd, wordt de bestaande regeling ingetrokken en vervangen door de RTKR 2025. Dit gebeurt zodra laatstgenoemde regeling is gepubliceerd in de Staatscourant.

Militairen en burgermedewerkers kunnen terugvallen op de nieuwe regeling als hun schade is toegebracht tijdens de uitoefening van hun werk en zij zich eerder vergeefs tot het uiterste hebben ingespannen om hun kosten voor rechtskundige hulp vergoed te krijgen. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan een marechaussee die bij de aanhouding van een arrestant

gewond is geraakt. Om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming, moeten de gemaakte kosten verband houden met de rechtskundige hulp die een derde partij heeft verleend. Verder kan het gaan om de kosten die zijn verbonden aan het verrichten van bijzondere onderzoeken, het vertalen van juridische teksten uit openbare registers en het inschakelen van deskundigen, tolken of getuigen.

VOORSCHOT

In de regeling is vastgelegd dat militairen en burgermedewerkers niet op een tegemoetkoming hoeven te rekenen als zij op een andere manier aanspraak maakten op een vergoeding, uitkering of tegemoetkoming. Als zij een rechtsbijstandsverzekering hebben afgesloten, dan moeten zij hierop bijvoorbeeld eerst een beroep doen. Verder is een volledige integrale kostenvergoeding van de zijde van hun werkgever uitgesloten. Wél voorziet de regeling in een voorschot van gemaakte kosten voor rechtskundige hulp. Dit voorschot moet later worden terugbetaald of wordt deels met de eventuele tegemoetkoming verrekend. ■

TOELAGE MUNITIERUIMEN OOK VOOR BURGERMEDEWERKERS

Net als hun militaire collega's kunnen burgermedewerkers bij Defensie die met munitie en explosieven werken zeer binnenkort ook rekenen op een toelage munitieruimen. Onlangs stemden Defensie en een meerderheid van de collega-vakbonden namelijk in met het voorstel van onze centrale ACOP om deze toelage aan hen toe te kennen. Aan de hand van ons voorstel wordt een artikel aan de Inkomstenregeling burgerambtenaren defensie (IRBAD) toegevoegd, die deze toekenning mogelijk maakt. Het wachten is alleen nog op de publicatie in de Staatscourant.

Arjen Rozendal, onderhandelaar in het georganiseerd overleg met Defensie, legt desgevraagd uit waarom de ACOP begin dit jaar met het voorstel kwam om ook een toelage munitieruimen toe te kennen aan burgermedewerkers.

"Regelmatig komen leden bij ons op het net met de vraag waarom de ene collega wel recht op iets heeft en de andere collega niet in een schijnbaar vergelijkbare situatie," verduidelijkt hij. "In veel gevallen kunnen wij als AFMP en MARVER dan aantonen dat een situatie toch niet helemaal hetzelfde is en dat

een onderscheid dus wel degelijk gerechtvaardigd is. Op basis van specifieke meldingen van leden hierover en aanvullend onderzoek kwamen we echter tot de conclusie dat we niet konden verklaren en 'objectiveren' waarom militairen die met explosieven en munitie werken wel een toelage munitieruimen ontvingen en burgers met vergelijkbare werkzaamheden niet. Hun kritische geluiden hierover bleken feitelijkheden te zijn. Onder meer dankzij de hulp van een aantal leden, fotomateriaal en belangrijke documenten van inzetten en opdrachten konden we dit onomstotelijk vaststellen. Zo kwamen we

uiteindelijk tot een goed onderbouwd voorstel voor een toelage munitieruimen voor burgermedewerkers."

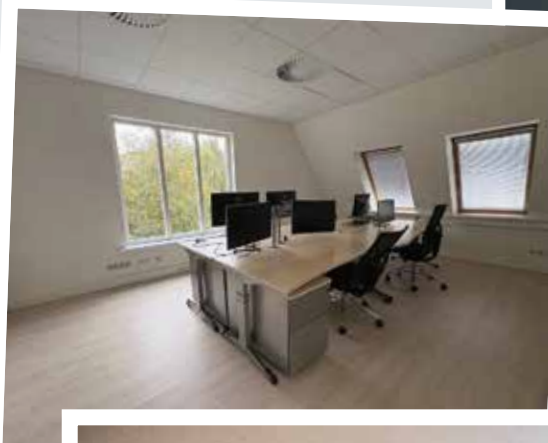
GOEDE INZET

Met dit voorstel bleef de ACOP bewust zo dicht mogelijk bij de tekst over de bestaande toelage munitieruimen voor militairen in artikel 19 van de Inkomstenregeling militairen (IRM). Dit om op een zo kort mogelijke termijn te komen tot een vergelijkbare, in het IRBAD vastgelegde toelage voor burgermedewerkers.

"Gelukkig bleek dit een 'bullit proof' inzet," benadrukt Arjen. 'Defensie en een meerderheid van onze collega-vakbonden namen dit voorstel tijdens de recente Werkgroep AFR namelijk voor 99% over. Het is mooi en bovendien volkomen terecht dat burgermedewerkers voortaan ook op de toelage munitieruimen kunnen rekenen, als zij zich bijvoorbeeld bezighouden met het monteren of demonteren van munitie of het ruimen van gevonden munitie op defensie-terreinen.' ■

WELKOM IN ONS VERNIEUWDE PAND!

In de vorm van een feestelijke housewarming voor alle collega's, bestuursleden, sectorhoofden, kaderleden, Ereleden, Leden van Verdienste en diverse andere gasten is op 10 oktober 2025 het vernieuwde pand geopend van de AFMP en onze zusterbond MARVER. Terwijl zij tijdens een rondleiding genoten van een hapje en een drankje wierpen zij een blik op alle doorgevoerde vernieuwingen. Na een verbouwing van een aantal maanden is ons gedateerde onderkomen veranderd in een fris en up-to-date gebouw met moderne vergaderfaciliteiten, een goed geoutilleerde keuken, nieuwe toiletgroepen inclusief een rolstoeltoegankelijk toilet, fijne werkplekken met in hoogte verstelbare bureaus en duurzame voorzieningen zoals nieuwe HR++ beglazing, zonnepanelen en een klimaatsysteem. Wij hopen niet alleen dat al onze collega's zich er thuis voelen, maar dat jij als lid ons gebouw ook als een plezierige plek ervaart als je in Amersfoort bent voor een afspraak met ons!

Reinier van Deelee, nieuwe
onderhandelaar en vicevoorzitter
bij AFMP & MARVER:

‘IK WIL DE MEDEWERKER BIJ DEFENSIE EEN STEM GEVEN’

Tijdens een extra ingelaste vergadering van de AFMP en de MARVER op 10 oktober 2025 in ons vernieuwde pand te Amersfoort is Reinier van Deelee (53) formeel benoemd tot nieuwe onderhandelaar en vicevoorzitter van beide bonden. Reinier, afkomstig van Defensie, is de opvolger van René Schilperoort, die zijn werkzaamheden in de aanloop naar zijn pensioen gaat afbouwen. Vlak voordat hij met zijn nieuwe werk begon, sprak OpLinie met Reinier over zijn belangrijkste ambities als onderhandelaar en vicevoorzitter.

HOE BEKEND WAS

je onder meer vanuit jouw laatste functie als directeur van Stichting Ziektekostenverzekering Krijgsmacht al met de AFMP en de MARVER?

“Mede dankzij mijn regelmatige contacten met verschillende bestuursleden en sectorhoofden, onder wie secretaris Pauline de Casparis die namens de ACOP deel uitmaakt van het SZVK-bestuur, heb ik al een aardig en bovendien positief beeld van beide bonden. Voorheen zat voormalig AFMP-voorzitter Anne-Marie Snels in dit bestuur, dus ook haar ken ik goed. In de jaren dat ik bij de HDP werkte, had ik geregeld te maken met Wim van den Burg, die destijds voorzitter was van de AFMP. En ook mijn voorganger René Schilperoort ken ik al jaren. Hans Treffers, sectorhoofd Landmacht van de AFMP, kwam ik tegen bij voorlichtingsactiviteiten op defensielocaties. Voormalig sectorhoofd

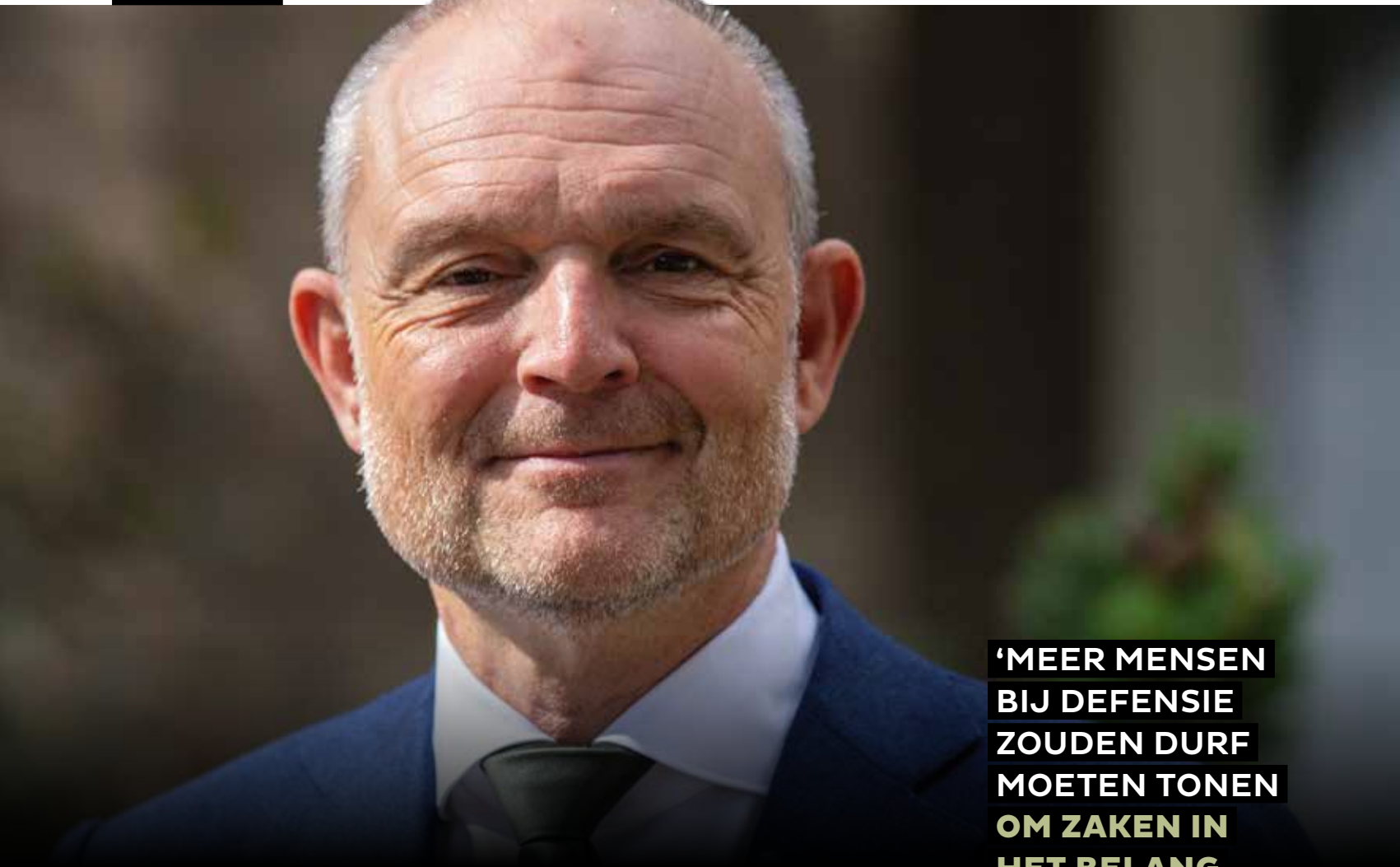
Landmacht Elze Mulder zag ik vooral bij de ioREO CLAS. Mijn gesprekken met de bestuurders van de AFMP en de MARVER heb ik altijd als prettig en waardevol ervaren. Zij toonden allemaal een grote persoonlijke betrokkenheid bij de belangen van militairen en burgermedewerkers. En deze betrokkenheid heb ik zelf ook al heel lang. Bovendien was het fijn om op een open, eerlijke en inhoudelijke manier met hen van gedachten te wisselen over allerlei personele zaken. Ondanks het feit dat we het niet altijd eens waren, bleven onze gesprekken altijd goed in balans.”

Waarom besloot je eerder dit jaar jouw interesse kenbaar te maken in onze vacature voor een nieuwe onderhandelaar en vicevoorzitter?

“Ik reageerde op deze vacature, omdat ik het een mooie nieuwe uitdaging vind om me

na een jarenlange defensieloopbaan vanaf de andere kant van de overlegtafel te gaan inspannen voor de arbeidsvoorwaarden van militairen en burgermedewerkers bij Defensie. De vacature sloot volledig aan op mijn persoonlijke behoefte aan verbreding en vernieuwing in mijn toekomstige werk. Mede door mijn studie rechten en mijn ervaring als burger bij Defensie zijn de bijzondere rechtspositie van militairen en de rechtspositie van burgermedewerkers al bekend terrein voor mij. Daarom kijk ik er naar uit om me als onderhandelaar te richten op het verbeteren van arbeidsvoorwaarden van onze leden in brede zin. Volledig nieuw voor mij is dat ik nu ook vicevoorzitter ben van twee sterke verenigingen met samen duizenden leden. In deze rol hoop ik niet alleen een positieve bijdrage te leveren aan de AFMP en de MARVER als verenigingen, maar ook een stem te kunnen geven aan de wensen

**'MEER MENSEN
BIJ DEFENSIE
ZOULDEN DURF
MOETEN TONEN
OM ZAKEN IN
HET BELANG
VAN ONZE
KRIJGSMACHT
EENS OP EEN
ANDERE EN
POSITIEVERE
MANIER TE
BENADEREN'**

en behoeften van onze leden. Juist daarom wil ik hen de komende tijd zoveel mogelijk persoonlijk ontmoeten en spreken en hun bezoeken in het land."

Wat is volgens jou de meerwaarde van de AFMP en de MARVER als defensiebonden?

"Ik ben altijd overtuigd geweest van de bijzondere positie van de militair en van de toegevoegde waarde van defensiebonden zoals de AFMP en de MARVER. Uiteindelijk bepalen zij niet hoe de defensieorganisatie eruit komt te zien, maar leveren zij wel een wezenlijke bijdrage aan de juiste randvoorwaarden om militairen in het bijzonder en defensiemedewerkers in het algemeen zo optimaal mogelijk hun werk te laten doen. De afgelopen jaren hoorde ik binnen de defensieorganisatie nogal eens het onterechte verwijt dat de bonden plannen of veranderingen voor het defensiepersoneel onnodig dwarsbomen of vertragen. Ik voelde altijd de noodzaak om dit te weer-

leggen en om te verduidelijken hoe de rol van de vakbonden in werkelijkheid is. Ik zeg altijd dat elke reorganisatie of vernieuwing binnen de defensieorganisatie zou moeten beginnen met een goed plan van Defensie als werkgever. En dat als er een goed plan ligt, de bonden ook niet hoeven 'dwars te liggen'."

Wanneer & hoe ontstond jouw persoonlijke affiniteit met Defensie?

"Op jonge leeftijd had ik al interesse in alles wat met de Tweede Wereldoorlog te maken had. Thema's als oorlogsvoering en de strijd voor vrede en veiligheid boeiden mij enorm. Ik ben geboren in Amersfoort en opgegroeid in Leusden, waar in mijn jeugd de nodige kazernes waren gevestigd. Ik herinner me bijvoorbeeld dat als wij samen met mijn moeder een ijsje gingen halen bij ijssalon Roethof aan de Arnhemsestraatweg in Amersfoort militairen die we onderweg tegenkwamen van haar mee mochten. Zij kregen daar dan ook een ijsje. Tijdens mijn

latere rechtenstudie aan de Universiteit Leiden specialiseerde ik me in militair straf- en tuchtrecht en in militair bestuursrecht. Mijn afstudeerscriptie schreef ik over de aansprakelijkheid van de minister van Defensie als werkgever. Zo gaf ik steeds meer invulling aan mijn persoonlijke interesse in de defensiewereld. Na eerst ruim twee jaar jurist te zijn geweest bij GAK Nederland, had ik in juni

2000 de mazzel dat ik bij Defensie aan de slag kon. Ik werd stafjurist bij het Nationaal Commando in Gouda. Nog geen jaar later 'verhuisde' ik naar de afdeling Juridische Aangelegenheden bij de Directie P&O van de Landmacht om daar als letselschadejurist aan de slag te gaan. Vervolgens ben ik op het Plein-Kalvermarkt-complex in Den Haag terechtgekomen waar ik in de jaren daarna diverse functies bij de HDP vervulde. Tussen 2013 en 2015 was ik hoofd van de afdeling Advies en HRM bij de Directie P&O van de Landmacht. Vervolgens werkte en woonde ik van 2016 tot 2019 met veel plezier op Sint Maarten, waar ik directeur van het kabinet van de gouverneur van Sint Maarten was. Na mijn latere baan als Chef Kabinet bij de Directie Veiligheid van het ministerie van Defensie, werd ik in mei 2020 directeur van de SZVK. Naast mijn defensiewerk was ik trouwens betrokken bij de politie. Ik was onafhankelijk voorzitter van de bezwaaradviescommissie van politie Hollands Midden/Haaglanden."

Welke werkervaringen bij Defensie zijn jou het meest bijgebleven?

"Ik streefde er altijd naar om het goede te doen voor defensiemedewerkers, in het bijzonder voor militairen en hun thuisfront. In 2010 ging ik bijvoorbeeld namens de HDP mee met een nabestaandenreis naar Afghanistan. Tijdens deze door het ministerie van Defensie georganiseerde reis kregen nabestaanden van gesneuvelde militairen de mogelijkheid om op de plekken te zijn waar hun dierbaren in Afghanistan verbleven en werkten. Hiervoor vlogen we van Al Minhad naar Kandahar. Op vliegbasis Al Minhad sprak ik met een vader van een omgekomen militair. Ik vroeg hem waarnaar hij precies op zoek was tijdens de reis. Hij antwoordde dat hij het zeer waardevol vond om de plekken te kunnen bezoeken waar zijn zoon de laatste momenten van zijn leven had doorgebracht. Tijdens de terugreis stelde ik hem de vraag of hij had gevonden wat hij zocht. Hij reageerde vanuit een combinatie van verdriet en een zekere mate van 'voldoening' over het rouwproces om zijn zoon. Mijn

gesprekken met hem maakten veel indruk op me. Zij gaven mij een extra drive om zaken goed te blijven regelen voor militairen én hun thuisfront. Onder meer door initiatieven als een nabestaandenreis en het bieden van re-integratie- en herstelmogelijkheden aan militairen die tijdens hun werk gewond zijn geraakt, straalt Defensie als werkgever uit dat zij een zorgplicht heeft voor haar medewerkers.

Ik vond en vind het belangrijk om binnen de defensieorganisatie de boodschap te blijven uitdragen dat ons werk altijd gericht moet zijn op het beantwoorden van de vraag hoe wij onze militairen het beste kunnen helpen en ondersteunen bij het invullen van de bijzonderheden van hun werk. Ik heb geleerd dat je veel voor hen kunt bereiken als we allemaal hetzelfde doel nastreven. Wat dat betreft zouden meer mensen bij Defensie de durf moeten tonen om zaken in het belang van onze krijgsmacht eens op een andere en positievere manier te benaderen. Zij moeten niet alleen praten over de bijzondere positie van de militair, maar hieraan ook invulling geven. Ik hecht daarbij ook veel waarde aan de gelijke behandeling van militairen. Ik ben namelijk een gelijkheidsdenker. Als je als korporaal wordt geschorst voor een specifiek vergrijp, dan moet een generaal naar mijn mening om dezelfde reden ook worden geschorst. En misschien zijn de eisen die we aan een generaal stellen wel zwaarder."

Welke persoonlijke eigenschappen maken jou denk je bij uitstek geschikt als onderhandelaar en vicevoorzitter?

"Mijn meest opvallende eigenschap is de oprechte betrokkenheid die ik voel bij iedereen die actief is binnen het militaire domein, of het nou gaan om militairen of om burgermedewerkers. Ik zie de ernst van wat militairen doen. Maar gelukkig ben ik altijd in staat geweest om zware onderwerpen waar mogelijk met een glimlach of een zekere mate van lichtheid te benaderen. Dit om uiteindelijk het gesprek te kunnen voeren over passende oplossingen voor bestaande uitdagingen. Als ik vind dat er dingen voor defensiemedewerkers moeten worden

'ELKE VERNIEUWING OF REORGANISATIE ZOU MOETEN BEGINNEN MET EEN GOED PLAN VAN DEFENSIE ALS WERKGEVER'

veranderd of verbeterd, dan bijt ik me hierin vast en pak ik door. Verder stel ik me in gesprekken altijd constructief, open en eerlijk op. Dit vanuit het besef dat ik de wijsheid niet in pacht heb. Daarom ga ik graag te rade bij anderen die een bijdrage kunnen leveren aan mijn meningsvorming."

Hoe ziet jouw persoonlijke leven er tot slot uit?

"Ik ben getrouwd met Anne, die ik jaren geleden leerde kennen toen zij nog militair was. Zij is ook jurist en werkt bij het Nederlands Instituut van Psychologen. Inmiddels hebben we een zoon en twee dochters van respectievelijk 17, 15 en 13 jaar. Wij wonen in Utrecht, samen met onze hond, kat en twee vissen. Door ons verblijf op Sint Maarten heeft het Caribisch gebied nog altijd een warme plek in ons hart. Onze hond hebben we destijds uit Sint Maarten meegenomen. Een passie van mij en mijn zoon is rugby, naar mijn mening de ultieme - militaire - teamsport. Mijn meiden schaatsen en dansen, wat weer iets totaal anders is. Als trotse vader vind ik het mooi om te zien dat mijn opgroeiende kinderen hun eigen wensen, ideeën en behoeften ontwikkelen en najagen. Mijn gezin is alles voor mij. Als het daar niet lekker gaat, dan gaat het met mij ook niet lekker. Daarom probeer ik ook bij de AFMP en de MARVER een goede balans te houden tussen mijn werk en privéleven en mijn weekenden zoveel mogelijk vrij te houden. Dat lukt me niet altijd. Zo ben ik vanuit mijn betrokkenheid met veteranen bijvoorbeeld in ieder geval elk jaar aanwezig bij de Nederlandse Veteranendag in Den Haag." ■

'KLEINE AANPASSINGEN KUNNEN GROOT VERSCHIL MAKEN VOOR NEURODIVERGENTE COLLEGA'S'

Doordat hun brein anders werkt dan dat van hun collega's, lopen defensiemedewerkers met autisme, ADD of ADHD, dyslexie, een bipolaire stoornis, hoogsensiviteit of hoogbegaafdheid in hun werk tegen diverse uitdagingen aan. Mede door onwetendheid van hun leidinggevende en collega's stuiten deze neurodivergente medewerkers in hun werkomgeving op onbegrip en kunnen zij vastlopen in hun werk. Een bijkomend probleem is dat zij vaak niet om hulp vragen uit angst om als dom te worden bestempeld. Dit kan er soms voor zorgen dat zij ziek thuis komen te zitten of zelfs ontslagen worden.

BOVENGENOEMDE UITDAGINGEN

worden geschetst door José van Echtelt, projectleider van het Kenniscentrum Neurodiversiteit bij het ministerie van Defensie. In 2022 zag het Kenniscentrum Autisme het levenslicht. Dankzij een subsidie vanuit de zogeheten MDIEU-regeling (zie hiervoor het kader 'Defensie moet aantrekkelijke werkgever blijven' op pagina 14) en een cofinanciering van het Arbeidsmarkt- en Scholingsfonds Defensie (ASD) kon de focus eind 2024 worden verbreed van autisme naar neurodiversiteit. Deze focus ligt nu volledig op het vergroten van de kennis over neurodiversiteit binnen de defensieorganisatie en op het creëren van meer begrip en ondersteuning voor neurodivergente collega's.

ONBEGRIP

"Wij hebben gekozen voor een verbreding naar neurodiversiteit, omdat wij tijdens de

workshops die we op de werkvloer over autisme organiseerden, werden aangesproken door defensiemedewerkers met bijvoorbeeld ADHD en dyslexie," vertelt José. "Zij benadrukten dat zij ook met onbegrip in hun werkomgeving worden geconfronteerd en dat daarom meer voorlichting over hun classificatie nodig is. Vervolgens stelde ik een projectplan voor een Kenniscentrum Neurodiversiteit op, gebaseerd op onze positieve ervaringen met het Kenniscentrum Autisme."

KENNISVERSPREIDING

Op diverse manieren richt het kenniscentrum zich op kennisverspreiding over neurodiversiteit binnen Defensie. José: "Deze kennisverspreiding is belangrijk, omdat veel medewerkers met neurodivergentie nog altijd veel onbegrip hierover ervaren in hun werkomgeving. Wij hopen daarom dat meer mensen gaan begrijpen wat dit begrip

**JOSÉ
VAN ECHTELT:
'IK HOOP
DAT MEER
MENSEN GAAN
BEGRIJPEN WAT
NEURODIVERGENTIE
INHOUDT'**

inhoudt. Als kenniscentrum zetten we twintig ambassadeurs in, die zelf een vorm van neurodivergentie hebben. Zij geven ieder op hun eigen manier invulling aan het ambassadeurschap. De ene ambassadeur

schrijft blogs over diens neurodivergentie, de andere ambassadeur laat zich hierover interviewen en weer een ander deelt zijn persoonlijke verhaal tijdens trainingen. Zij doorbreken zo stigma's over neurodivergentie, waardoor meer kennis en begrip ontstaat. Ons tweede speerpunt is de ontwikkeling van een e-learning neurodiversiteit, bedoeld voor instructeurs bij Defensie en in een later stadium voor leidinggevendenden. Door deze e-learning leren zij hoe zij moeten omgaan met neurodivergente mensen. Ook gaan we onze bestaande workshop autisme binnenkort uitbreiden met neurodiversiteit. Verder richten we ons op het beantwoorden van de vraag waar neurodivergente mensen terecht kunnen voor ondersteuning. Hiervoor verzorgen wij lezingen, workshops en evenementen."

MAATSCHAPPELIJKE NORM

Volgens José is ongeveer een kwart van de Nederlandse bevolking neurodivergent. "Het percentage neurodivergente mensen bij Defensie ligt denk ik nog wat hoger," benadrukt zij. "De defensieorganisatie heeft namelijk een duidelijke structuur en hiërarchie, waardoor zij dit vaak als een prettige werkomgeving ervaren. De maatschappij, en dus ook Defensie, is echter vooral ingericht op neurotypische mensen. Dit zijn mensen wiens brein voldoet aan de maatschappelijke norm. Met 75% vormen zij veruit de grootste bevolkingsgroep. Het brein van neurodivergente mensen werkt anders en hierdoor verwerken zij informatie op een andere manier. Dit kan zorgen voor problemen in de communicatie en samenwerking met collega's. Ook komt de uitvoering van taken door medewerkers met neurodivergentie vaak niet overeen met de verwachting van anderen. Als hun werkomgeving hiermee geen rekening houdt en hun talenten niet erkent en herkent, worden zij met uiteenlopende moeilijkheden geconfronteerd. Zij kunnen vastlopen in hun werk, gefrustreerd raken of in werkconflicten belanden. Omdat zij vaak op een andere manier communiceren en informatie verwerken, kunnen veel misverstanden ontstaan."

↑ Tijdens een workshop van het Kenniscentrum Neurodiversiteit wordt het zogeheten Autisme Belevings Circuit ingezet. Dit circuit is bedoeld om mensen te laten ervaren hoe het kan zijn om een neurodivergent brein te hebben.

↑ Tijdens een recent evenement van het Kenniscentrum Neurodiversiteit ging ambassadeur Marc in gesprek met twee deelnemers. Tijdens dit gesprek vertelde hij hoe hij zijn autisme ervaart.

EERSTE VRUCHTEN

De inspanningen van het Kenniscentrum Neurodiversiteit hebben inmiddels hun eerste vruchten afgeworpen. "Op de werkvloer is er gelukkig al wat meer bekendheid en openheid rond autisme en andere vormen van neurodivergentie," zegt José. "Verschillende neurodivergente collega's vertelden mij dat hun werk en leven er positiever uitzien dankzij de bekendheid die wij de afgelopen tijd aan neurodiversiteit gaven. Onze ambassadeurs hebben al aardig

wat mensen kunnen bereiken en creëerden zo ruimte om in het werkveld hierover van gedachten te wisselen. Deelnemers aan onze recente trainingen over neurodiversiteit op de werkplek zeiden hierdoor meer begrip te hebben gekregen voor collega's met neurodivergentie. Ook zijn leidinggevendenden gelukkig al wat meer bekend met de uitdagingen én kracht van neurodiversiteit. Wel merken we als kenniscentrum dat een aantal vormen van neurodiversiteit, zoals ADHD en hoogsensiviteit, nog wat extra aandacht nodig heeft." →

↑ José van Echtelt (links) en Ingeborg Wiegman, respectievelijk projectleider en portefeuillehouder van het Kenniscentrum Neurodiversiteit bij het ministerie van Defensie.

OVERPRIKKELD

José drukt leidinggevend op het hart dat kleinere aanpassingen op de werkvloer, zoals een prikkelarme werkplek, vaak al een groot positief verschil kunnen maken voor collega's met neurodivergentie. "Als hun bureaus bijvoorbeeld richting het raam zijn geplaatst, kunnen zij overprikkeld raken door alles wat zij buiten zien bewegen," verduidelijkt zij. "Hierdoor hebben zij moeite om zich op hun werk te focussen. Dit kun je simpel oplossen door hun bureaus richting een muur of wand zonder raam te plaatsen. Voor andere mensen met neurodivergentie kan het juist prettig zijn om tijdens hun werk naar buiten te kijken. Daarom doe je er als leidinggevende goed aan om met iemand in gesprek te gaan en te vragen wat voor hem of haar het beste werkt."

SOCIAAL VANGNET

Een andere uitdaging is volgens José dat neurodivergente collega's het vaak lastig vinden om hulp te vragen aan een collega als zij ergens niet uitkomen. "Voor hen kan het heel verwarrend zijn dat de ene collega een heel ander antwoord geeft dan een andere collega. Ook zijn zij vaak bang om als dom te worden bestempeld. Een laagdrempelige oplossing is het aanwijzen van één vast aanspreekpunt in de vorm van een buddy, bij wie zij altijd kunnen aankloppen voor het antwoord op hun vragen. Zo creëer je een sociaal vangnet binnen de organisatie. Je kunt als collega echter ook simpelweg naar iemand met neurodivergentie toelopen als je merkt dat hij of zij het moeilijk vindt om iets te vragen." ■

'DEFENSIE MOET AANTREKKELIJKE WERKGEVER BLIJVEN'

De verbreding van het Kenniscentrum Autisme naar het Kenniscentrum Neurodiversiteit is vorig jaar mogelijk gemaakt door de nog tot en met dit jaar lopende subsidieregeling Maatregelwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDIEU) en een cofinanciering van het Arbeidsmarkt- en Scholingsfonds Defensie (ASD).

Eerstgenoemde regeling ondersteunt investeringen in duurzame inzetbaarheid om uiteindelijk zoveel mogelijk werkenden gemotiveerd, gezond en productief te houden tot aan hun pensioen. Voor projectstellen van of voor defensiemedewerkers, zoals het Kenniscentrum Neurodiversiteit, vroeg het ASD subsidie aan bij Uitvoering van Beleid (UVB) van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In het kader van de cofinanciering leverden dit ministerie, het ASD en Defensie een gezamenlijke inspanning om dit project te realiseren.

BLIJVENDE AANDACHT

"Het ASD vindt het belangrijk dat Defensie over de volle breedte een aantrekkelijke werkgever is én blijft met voldoende en goed gekwalificeerde medewerkers," verduidelijkt Ingeborg Wiegman, portefeuillehouder van het project Kenniscentrum Neurodiversiteit bij het ministerie van Defensie. "Dit vraagt om blijvende aandacht voor en investering in mensen. Door de flinke groeiambities van de defensieorganisatie zal de diversiteit van medewerkers alleen maar toenemen. Als het gaat om hun duurzame inzetbaarheid kan het ASD veel betekenen voor neurodivergente collega's en hun werkomgeving. Door een goede kennisverspreiding over neurodiversiteit binnen de defensieorganisatie ontstaat onder andere een betere communicatie met andere collega's en meer onderling begrip. Kennis bij deze collega's en leidinggevend over het bestaan van neurodiversiteit vormt een eerste belangrijke stap. Dit levert diverse nieuwe inzichten op, bijvoorbeeld over de vraag hoe neurodivergente collega's het beste tot hun recht komen op de werkvloer."

JOBCOACHES

Het ASD ondersteunt het Kenniscentrum Neurodiversiteit op uiteenlopende manieren. Ingeborg: "Vanuit Defensie is bijvoorbeeld José van Echtelt als projectleider vrijgemaakt om het kenniscentrum op poten te zetten. Ook zijn de subsidiegelden aangewend om uiteenlopende activiteiten te kunnen ontplooiën, zoals de inzet van specialistische jobcoaches, de ontwikkeling van een zogeheten 'belevingscircuit', een nieuwe e-learning over neurodiversiteit en communicatiemiddelen om medewerkers te informeren over de mogelijkheden van het kenniscentrum. Na dit jaar wordt het Kenniscentrum Neurodiversiteit ingebed in de defensieorganisatie. Hiervoor wordt een Bureau Neurodiversiteit opgericht, dat deel gaat uitmaken van het Dienstencentrum Personeelszorg van de divisie P&O bij Defensie. Als een projectinitiatief geborgd wordt binnen de bestaande organisatie dan is het voor ons een zeer geslaagd project!" ■

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Deze activiteit is mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Stichting Arbeidsmarkt- en Scholingsfonds Defensie.

Vanaf 1 juli 2026

AKKOORD OVER VASTE DUIKTOELAGE

In de werkgroep Algemene en Financiële Rechtstoestand (AFR) bereikten Defensie en de bonden onlangs definitief overeenstemming over de invoering per 1 juli 2026 van een nieuwe vaste duiktoelage voor militairen en burgermedewerkers met een duikkwalificatie. Deze 100% pensioengevende toelage vervangt de huidige variabele duiktoelage, waarbij de hoogte afhankelijk is van kwantitatieve criteria zoals de duur van de duik, de maximale duikdiepte en de periode van het jaar. Straks wordt de toelage berekend aan de hand van de specifieke kwalificaties die duikers en duikmedici bezitten.

“Als AFMP hechten we er veel waarde aan dat duikers en duikmedici – zowel militairen als collega’s in een burgerfunctie – straks op basis van kwalificaties, ofwel kwaliteit, een vaste duiktoelage zullen ontvangen,” verduidelijkt Arjen Rozendal, die als onderhandelaar namens onze centrale ACOP betrokken was bij het overleg hierover. “In het overleg met Defensie en de duikgemeenschap binnen Defensie hebben wij altijd het standpunt uitgedragen dat risico’s in de vorm van zoveel en zo diep mogelijk duiken nooit een goed en gezond uitgangspunt kunnen zijn van een duiktoelage. Deze zijn wel lang als basis van de variabele duiktoelage gehanteerd.”

GEZONDE BASIS

Op enig moment in het jaren durende overleg hierover werd het volgens Arjen duidelijk dat het initiatief voor een beter vertrekpunt van een duiktoelage volledig bij de duikgemeenschap zelf kwam te liggen. “Dat heeft naar mijn idee ruimte geschapen om hiervoor diverse wegen te bewandelen. Toen later, mede ingegeven

door civiele ontwikkelingen op het gebied van duiken, werd voorgesteld om kwalificaties te hanteren als uitgangspunt van een nieuwe berekeningssystematiek voor een nieuwe duiktoelage, ondersteunden wij dit als een gezonde basis voor verder overleg. Juist door dit uitgangspunt maakt de vaste duiktoelage het duiken namelijk een stukje veiliger. Om de risico’s die militairen en burgermedewerkers tijdens het duiken lopen verder te beperken, is het aantal duikminuten dat zij maken ten behoeve van het gereedstellen beperkt tot maximaal 7200 per kalenderjaar.”

NORMBEDRAG

De hoogte van de vaste duiktoelage zal dus afhankelijk zijn van de eindkwalificatie van duikers en duikmedici. “Per categorie duiksystemen waarin zij zijn opgeleid, krijgen zij een specifiek aantal punten voor hun eindkwalificatie toegekend,” verduidelijkt Arjen. “Om de precieze hoogte van hun duiktoelage te kunnen vaststellen, wordt het totale aantal toegekende punten vermenigvuldigd met een vastgesteld normbedrag van 295,80 euro.”

OVERGANGSREGELING

Defensie en de bonden werden het ook eens over een overgangsregeling voor duikers en duikmedici, die mogelijk worden benadeeld door de nieuwe berekeningssystematiek. De regeling is bedoeld voor diegenen die op basis van de oude systematiek in de periode van juni 2024 tot en met mei 2025 in totaal een hoger bedrag aan duiktoelage ontvingen dan het bedrag waarop zij in een jaar tijd kunnen rekenen bij de nieuwe systematiek. Het verschil tussen deze twee bedragen krijgen zij eenmalig voor 50% uitbetaald.

AFBOUWTOELAGE DUIKEN

Verder is afgesproken dat militairen en burgermedewerkers een afbouwtoelage duiken tegemoet kunnen zien als hun aanspraak op een duiktoelage is geëindigd en zij deze gedurende minstens 24 maanden voor deze beëindiging ontvingen. De afbouwtoelage wordt voor een periode van 12 maanden toegekend. In de eerste vier maanden is dit 75% van de laatstgenoten duiktoelage, bij de tweede vier maanden is dat 50% en bij de laatste vier maanden 25%. ■

BNMO pionierde in
veteranenzorg en
gehandicaptensport

80 JAAR OPKOMEN VOOR GEWONDE MILITAIREN

De Bond van Nederlandse Militaire Oorlogsslachtoffers (BNMO) werd kort na de Tweede Wereldoorlog opgericht, omdat de overheid zijn gewonde militairen in de steek liet. Op 30 augustus 2025 vierde de bond zijn tachtigjarig jubileum in Doorn, waar niet toevallig ook het Nederlands Veteraneninstituut en het Militair Revalidatie Centrum zijn gevestigd. De BNMO stond namelijk aan de basis van veel van de huidige organisaties en voorzieningen voor gewonde veteranen en dienstsachtoffers. Daarbij werd ook nauw samengewerkt met de AFMP. **DOOR FRED LARDENOYE, FOTO'S ARCHIEF BNMO**

DE BNMO

werd op 25 augustus 1945 opgericht om de belangen van oorlogsgewonden te behartigen. De behoefte aan deze bond ontstond al na de meidagen van 1940 toen bleek dat de overheid gewonde militairen grotendeels in de steek liet.

Dankzij een particulier initiatief werden zij niet alleen opgevangen op landgoed Kareol in Aardenburg, maar werden zij daar onder meer met sporten en andere bewegingstherapieën gerevalideerd. Hiermee is de basis gelegd voor het Militair Revalidatie Centrum (MRC), dat na de oorlog in Doorn zou worden geopend.

Via het blad 'de Kareoler', waarmee het onderlinge contact tussen de gewonde militairen werd bevorderd, is de kiem gelegd voor de bond. Het doel van de BNMO in 1945 was om de belangen van gewonde (oud-) militairen, hun partners en weduwen te behartigen door bij de overheid te pleiten voor goede nazorg, revalidatiemogelijkheden en betere invaliditeits- en nabestaandenpensioenen. Het waren de uit 1922 stammende pensioenwetten waarmee in het oprichtingsjaar al succes behaald werd door een verhoging van maar liefst 20 procent. De invoering van een nieuwe Pensioenwet in 1947 was een eerste mijlpaal.

BNMO-WOONOORD

En er volgden meer mijlpalen. Zo opende koningin Juliana in 1958 het BNMO-woonoord voor gewonde veteranen uit de Tweede Wereldoorlog, Nederlands-Indië en Korea. Dat gebeurde na een inzamelingsactie van filmster en ambassadrice Audrey Hepburn (zie hiervoor het kader op pagina 20). Vandaag de dag staan er in Doorn nog steeds speciaal aangepaste woningen, die door militaire oorlogs- en dienstslachtoffers worden bewoond. Verder stond de BNMO (mede) aan de basis van onder meer de World Veterans Federation (1950) en de Nederlandse Invaliden Sportbond (1961), nu bekend als Gehandicaptensport Nederland. In 1984 opende koningin Beatrix het BNMO-centrum voor de verzorging van militaire oorlogs- en dienstslachtoffers. In dit centrum werden onder meer begelei-

dingsprogramma's aangeboden, die vanaf de jaren zeventig waren ontwikkeld. In de jaren negentig werden ook voor nieuwe generaties gewonde militairen programma's ontwikkeld, zoals bijvoorbeeld voor Libanonveteranen.

AFMP-lid Chris Laarhoven liep als dienstplichtig ambulancechauffeur in Libanon PTSS op en is al vanaf 2000 lid van de BNMO. Hij nam vaker deel aan de begeleidingsprogramma's. "Vooral ontmoetingen en gesprekken met oudere generaties veteranen staan me goed bij," vertelt Laarhoven. "Met getraumatiseerde militairen die in Nederlands-Indië en Korea gediend hadden, werden ervaringen uitgewisseld. Ik heb hieraan nog een mooie vriendschap met een Koreaveteraan overgehouden, die net als ik in Doorn woonde."

VETERANEN PLATFORM

De BNMO speelde ook een belangrijke rol bij het ontstaan van het Veteranen Platform in de late jaren tachtig. Generaal b.d. Ted Meines, die voorzitter was van de Bond van Wapenbroeders, klopte bij toenmalig BNMO-voorzitter Nic Smit aan om de door onderlinge ruzies geteisterde veteranen te verenigen. Samen met voormalig Directeur Militair Geneeskundige Diensten, generaal-majoor Robert Nypels, die bij de BNMO ook een bestuursfunctie vervulde, werd het idee voor het Veteranen Platform (VP) ontwikkeld. In 1989 werd het VP opgericht en Meines was de eerste voorzitter. Mede onder druk van de militaire vakbonden, de BNMO en het VP presenteerde minister van Defensie Relus ter Beek in 1990 de eerste Veteranennota. De belangrijkste maatregel was de oprichting van de Stichting Dienstverlening Veteranen (SDV). Voorts werd onder meer het Draaginsigne Gewonden (DIG) ingesteld, iets waarvoor de BNMO al lange tijd had geijverd. Dat het DIG aan een belangrijke behoefte voldeed, bleek uit het feit dat er binnen enkele jaren meer dan 3.000 exemplaren werden uitgereikt. De BNMO zou ook subsidie krijgen om beleidsinformatie te verzamelen over de nazorg voor oud-militairen. Voorts kwam er een

'DE INVOERING VAN EEN NIEUWE PENSIENWET IN 1947 WAS EEN EERSTE MIJLPAAL'

Inspecteur-Generaal voor Veteranen. Deze functie zou worden toegevoegd aan de al bestaande functie van Inspecteur-Generaal van de Krijgsmacht (IGK).

VETERANENINSTITUUT

In dezelfde tijd kwam de AFMP tot stand, een fusie van de onderofficiersvereniging Ons Belang met de Vereniging van Militair Technisch en Specialistische Beroepspersoneel (VMTB), waarbij ook de Algemene Militaire Pensioenbond (AMP) zich aansloot. In 1991 werd de BNMO collectief lid van de AFMP en trad BNMO-voorzitter Nic Smit toe tot het Algemeen Bestuur. De ontwikkeling van het veteranenbeleid kwam in de tweede helft van de jaren negentig in een stroomversnelling, mede doordat de AFMP aandacht vroeg voor militairen die na hun inzet in Cambodja en Bosnië met onverklaarbare ziekteklachten kampen. Het zorgde voor veel mediabelangstelling, wat weer tot Kamervragen leidde. Het ministerie van Defensie besloot enkele onderzoekscommissies in te stellen onder leiding van Eerste Kamerlid Marie-Louise Tiesinga (D66). De belangrijkste aanbeveling van die commissies was het oprichten van een Veteraneninstituut (Vi), waar ook onafhankelijk onderzoek kon plaatsvinden naar veteranenproblematiek. Toenmalig minister-president Wim Kok opende in 2000 in Doorn het Veteraneninstituut, een samenwerkingsverband tussen de SDV, het VP, de BNMO, het BNMO-centrum en het ministerie van Defensie. Een gevolg hiervan was wel dat de BNMO zijn collectief lidmaatschap van de AFMP moest opzeggen. Het ministerie wilde namelijk niet dat één →

'BIJ DE TOTSTANDKOMING VAN DE VETERANENWET SPEELDE DE AFMP EEN GROTE ROL'

militaire vakbond teveel invloed zou hebben op het Vi. De BNMO en de AFMP werkten ook in de jaren daarna nauw samen.

VETERANENWET

De ontwikkelingen wat betreft de erkenning van en waardering voor veteranen stonden ondertussen niet stil. Deze kregen in 2012 hun ultieme bekroning toen de Tweede Kamer de Veteranenwet aannam. De kiem hiervoor is gelegd op het BNMO-Jubileumcongres dat in 2005 plaatsvond onder de titel '60 jaar: Kwaliteit en zorg'. Toenmalig AFMP-voorzitter Wim van den Burg was bij dit congres aanwezig. In een forumdiscussie stemde het Tweede Kamerlid Angelien Eijnsink (PvdA) van harte in met zijn pleidooi voor een wettelijke verankering van de veteranenzorg. Eerder had ook Marie-Louise Tiesinga al een lans gebroken voor een wettelijke basis voor het veteranenbeleid.

Samen met haar collega's Remi Poppe (SP), Alexander Pechtold (D66) en Mariko Peters (Groen Links) diende Eijnsink in 2010 een initiatiefwet in, die er uiteindelijk in 2012 toe leidde dat de Veteranenwet werd aangenomen. Bij de totstandkoming van de wet speelde de AFMP een grote rol, onder meer dankzij juridisch medewerker Jaqueline van Rossum en voormalig 'huisadvocaat' Henk van der Meijden die aan de wet meeschreven. De handtekening van AFMP-voorzitter Wim van den Burg staat niet voor niets onder de memorie van toelichting. Van den Burg, die na zijn AFMP-voorzitterschap nog secretaris zou worden bij de BNMO, kijkt daar nu met veel trots op terug: "Het heeft lang geduurd, want er was aanvankelijk veel weerstand van het kabinet. Uiteindelijk is de

Veteranenwet echter unaniem in de Eerste Kamer en de Tweede Kamer aangenomen. Dat was een van de mooiste momenten in mijn carrière."

ZORGPLICHT

De samenwerking van de BNMO in het Veteraneninstituut leidde niet tot de fusie die sommigen beoogden. Nadat het Veteraneninstituut in een stichting was omgezet, werd het BNMO-Centrum steeds zelfstandiger en in 2006 omgedoopt tot de Basis. Inmiddels was er een steeds nauwere samenwerking ontstaan tussen de maatschappelijk werkers van Defensie en die van de BNMO. Omdat het onderkomen van de BNMO en het Veteraneninstituut niet meer aan de eisen van de tijd voldeed, startte de Basis een groot nieuwbouwproject op. Op 5 november 2013 opende koningin Beatrix het nieuwe gebouw, net zoals zij dat in 1984 had gedaan voor het BNMO-Centrum. Naast stichting de Basis vonden in het nieuwe pand ook het Veteraneninstituut, de BNMO, het Programma Professionele Weerbaarheid van de politie en de Stichting Waardering Erkenning Politie onderdak. Daar kwamen het Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen (LZV), een koepel van zorgorganisaties waartoe ook de Basis behoorde, en het Veteranen Platform later nog bij. In 2020 vond opnieuw een reorganisatie plaats, waardoor de Basis opging in het Nederlands Veteraneninstituut. Dit was een volgende stap in het proces waarbij het ministerie van Defensie en daarmee de overheid zijn verantwoordelijkheid nam in de zorgplicht voor veteranen en dienstsachtoffers.

VERBREIDING BNMO

In de loop der jaren breidde de doelgroep van de BNMO zich steeds verder uit. Vanaf 1977 werden ook de belangen van dienstsachtoffers behartigd. Dit was ook een mijlpaal. Vanaf dat momenten werden militairen die niet tijdens een oorlogs- of vredesmissie gewond waren geraakt, maar wel tijdens een binnenlandse inzet of een oefening, namelijk ook vertegenwoordigd.

→ Algemeen voorzitter Willem 'Bib' van Lanschot bij het monument voor gevallen grenadiers en jagers in Den Haag ter gelegenheid van het derde lustrum van de BNMO in 1960.

→ Invalide veteranen uit de Tweede Wereldoorlog vonden een plek in militair herstellingsoord Kareol waar de basis werd gelegd voor de BNMO.

DRAAGINSIGNES MILITAIRE OORLOGS- EN DIENST- SLACHTOFFERS (MOD)

→ Een recent wapenfeit van de BNMO is de instelling van een draaginsigne voor alle erkende militaire oorlogs- en dienstsachtoffers, die het ministerie vorig jaar aankondigde. Daarmee is een lang gekoesterde wens van BNMO-leden eindelijk ingewilligd. Bij de viering van het 80-jarig jubileum van de BNMO op 30 augustus reikte Inspecteur Generaal der Veteranen Boudewijn Boots de eerste draaginsignes Militaire Oorlogs- en Dienstsachtoffers (MOD) symbolisch uit aan de Leden van Verdienste van de BNMO. Komend jaar worden de draaginsignes uitgereikt aan alle militairen (veteranen en niet-veteranen) die in en door de dienst blijvende schade hebben opgelopen.

Sinds 2014 heeft de BNMO zich verder opengesteld voor medewerkers van de politie, brandweer, ambulancediensten en andere geüniformeerden die door hun werk fysiek of psychisch beschadigd zijn geraakt. Dat resulteerde onder meer in een BNMO-afdeling Politie naast de regionale BNMO-

afdelingen. De begeleidingsprogramma's die de BNMO jaarlijks aan militaire oorlogs- en dienstsachtoffers en deze nieuwe doelgroepen aanbiedt, zijn ook bestemd voor partners en andere gezinsleden van alle gewonde geüniformeerden die lid zijn.

TOEKOMST

De BNMO steunt vanaf het begin grotendeels op vrijwilligers en wordt tot op heden volledig particulier gefinancierd. Toenmalig BNMO-voorzitter, oud-verzetsstrijder Willem 'Bib' van Lanschot, nam om de BNMO structureel te financieren het initiatief voor de zogeheten Giroloterij, de eerste Nederlandse loterij voor goede doelen. Later veranderde de naam in BankGiro Loterij, die inmiddels bekend is als Vriendenloterij. Van Lanschot richtte in 1970 de Stichting Fondsenwerving Militaire Oorlogsslachtoffers (SFMO) op om de midelen uit de loterij te verdelen onder de BNMO en andere veteranenorganisaties. Sinds het voorjaar van 2007 opereert de SFMO onder de naam Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg, kortweg Vfonds, die nog altijd uit de diverse loterijen gefinancierd wordt.

Door de al sinds jaren sterk vermindende financiële bijdragen werkt de BNMO momenteel hard aan een zowel organisatorisch als financieel toekomstbestendige 'BNMO 2.0', die ook de belangen van nieuwe generaties militaire oorlogs- en dienstsachtoffers en andere door het werk beschadigde geüniformeerden kan behartigen. De door de BNMO ontwikkelde programma's zijn inmiddels ondergebracht bij het NLVi en kunnen de komende jaren rekenen op financiering van zowel het Vfonds als het ministerie van Defensie. Deze worden vanaf volgend jaar aangeboden aan alle militaire oorlogs- en dienstsachtoffers. De BNMO blijft een belangrijke adviesrol vervullen bij de ontwikkeling van nieuwe programma's. Als belangenbehartiger van alle militaire oorlogs- en dienstsachtoffers, of zij nu wel of niet de veteranenstatus hebben, wordt de BNMO voor Defensie een belangrijke gesprekspartner.

DE BIJZONDERE RELATIE TUSSEN DE BNMO EN AUDREY HEPBURN

De net wereldberoemd geworden actrice Audrey Hepburn kwam in 1954 naar Nederland om de bond te helpen met het inzamelen van geld voor de bouw van het BNMO-woonoord. Zij zou in de jaren daarna vaker optreden als ambassadrice en schonk de BNMO de Audrey Hepburn Trofee, die vanaf 1968 jaarlijks wordt toegekend aan een persoon of organisatie die zich op bijzondere wijze heeft ingezet voor militaire oorlogs- en dienstslachtoffers of de gehandicaptensport. Ter gelegenheid van het 80-jarig jubileum verscheen een boek over deze opmerkelijke geschiedenis.

“Hoewel ik heel gelukkig ben om weer in Holland te zijn, waar ik alleen maar de mooiste herinneringen aan heb, zal ik u wel willen zeggen dat ik hier niet gekomen ben voor een vakantie, noch voor publiciteit. Ik ben hier gekomen om de aandacht te vestigen op één van de mooiste organisaties in uw land: de Bond van Nederlandse Militaire Oorlogsslachtoffers.” Met deze woorden, uitgesproken tijdens een persconferentie op Schiphol op 1 november 1954, liet de net voor haar rol in *Roman Holiday* met een Oscar bekroonde filmactrice Audrey Hepburn er geen misverstand over bestaan

wat de reden was van haar terugkeer naar Nederland. Al waren haar herinneringen niet alleen maar mooi, want ze was als puber opgegroeid in Arnhem en omgeving in een tijd dat Nederland zuchtte onder de bezetting van de nazi's.

GELDINZAMELING

Audrey werd op 4 mei 1929 geboren nabij Brussel als dochter van de Nederlandse Ella van Heemstra en de Brit Joseph Ruston. Haar vader verliet het gezin al op haar zesde en Audrey werd in Engeland naar een kostschool gestuurd. De verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog maakte zij mee in Nederland, omdat Ella ervan overtuigd was dat haar neutrale vaderland de veiligste plek zou zijn. Na de oorlog verhuisden zij naar Engeland waar Audrey haar in Nederland begonnen balletlessen voortzette. Via theaterrevues werd ze steeds bekender en na een paar kleine filmrolletjes werd ze in 1953 gecast voor de groots opgezette theatermusical *Gigi* en de speelfilm *Roman Holiday* met Gregory Peck.

Ondertussen was de BNMO volop bezig met het zogeheten 'Project Doorn', oftewel de bouw van bungalows voor gezinnen van gewonde militairen en een bijbehorend woonoord met aangepaste woningen voor alleenstaande invalide militairen. Het was toenmalig BNMO-voorzitter Willem 'Bib' van Lanschot die erin slaagde om Audrey te bewegen om zich in te zetten voor de BNMO om geld op te halen. Met galavoorstellingen van haar nieuwe film *Sabrina*, mode-shows, liefdadigheidsdiners en nog veel meer. Haar bezoek in november 1954 leidde tot chaotische taferelen door de in groten getale opgekomen fans. Na vijf dagen stond

Speciaal voor AFMP-leden stelt QV Uitgeverij twee exemplaren beschikbaar van het boek 'Een van de mooiste organisaties van uw land', Audrey Hepburn en de BNMO'. Je maakt kans op het boek als je het antwoord weet op de volgende vraag: Hoe heet de laatste film van Audrey Hepburn? Stuur je antwoord naar info@afmp.nl. De twee boeken verloten wij onder alle inzenders van het juiste antwoord. Je wordt per mail benaderd als je één van de winnaars bent!

de teller op 50.000 gulden, genoeg om in Doorn de grond te kopen waarop het BNMO-woonoord zou verrijzen.

AUDREY HEPBURN TROFEE

Na die eerste keer zou Audrey nog drie keer speciaal voor de BNMO terugkeren. In 1959 luisterde ze een galafilmvoorstelling op van haar nieuwe film *The Nun's Story* ten bate van de BNMO. Audrey mocht op dezelfde dag ook de onthulling verrichten van het naam-bordje van de naar haar vernoemde laan in Doorn. Zeven jaar later zou Audrey opnieuw naar Nederland komen voor de BNMO. Ook dit keer was er weer een galavoorstelling. Inmiddels had Audrey ingestemd met de instelling van de Audrey Hepburn Trofee, die vanaf 1968 jaarlijks door de BNMO zou worden toegekend aan een sporter of organisatie die zich inzet op het terrein van de gehandicaptensport. Bij het 25-jarig bestaan van de mede door de BNMO opgerichte Nederlandse Invaliden Sportbond in 1986 kwam Audrey speciaal naar Nederland om de trofee zelf uit te reiken. Nadat ze de laatste jaren van haar leven actief was geworden voor UNICEF, overleed Audrey op nog maar 63-jarige leeftijd na een kort ziekbed in 1992. Het hoofdbestuur van de BNMO schreef in de *Kareoler* een In Memoriam met de veelzeggende kop 'De BNMO heeft een harts-vriendin verloren.' ■

Uw hypotheek, onze zorg!

DFD is ruim 27 jaar dé specialist op het gebied van verzekeringen en onafhankelijk hypotheekadvies voor (ex-)militairen en hun gezinsleden. U wilt verhuizen of droomt van een eigen woning. Uw woning verduurzamen. Dat is goed voor het milieu en uw portemonnee! Of u nu voor het eerst koopt, verhuist, verbouwt of verduurzaamt. DFD biedt u het beste advies en de hypotheek die bij u past. Neem contact op met DFD voor meer informatie of een afspraak. Een eerste inventarisatie is altijd GRATIS!.

DFD biedt u zorgeloos woongenot en voordeel door:

- ✓ Expertise en zorg;
- ✓ Ook hypotheek voor militairen met een FPS fase-1 en -2 contract;
- ✓ Echt onafhankelijk en persoonlijk advies door de DFD-regioadviseur;
- ✓ Duidelijkheid en transparantie, u weet hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Maximale zekerheid, ook voor de toekomst;
- ✓ De optimale hypotheek met de scherpste tarieven.

RESTERENDE DATA VAN ONZE REGIOBIJEEENKOMSTEN DIT NAJAAR

De dit najaar geplande regiobijskomsten voor onze postactieve leden zijn in volle gang. De resterende data van deze bijeenkomsten vind je in onderstaand overzicht. De uitnodigingen worden 3 tot 4 weken voor elke bijeenkomst verstuurd. Dit gebeurt via e-mail. Bij de uitnodiging is ook een agenda gevoegd. Om een PA-bijeenkomst bij te wonen, moet je je vooraf aanmelden. In de mail staat hoe jij je kunt aanmelden. Dit kan trouwens ook via de e-maillink die je aantreft bij elke bijeenkomst in onze online agenda. De volledige agenda vind je via: www.afmp.nl/actueel/agenda.

De Baronie & Rijen

maandag 20 oktober 2025
(Let op! De datum is gewijzigd),
13.30 uur
locatie Sociaal Cultureel
Centrum 't Kraaienest,
Tweeschaar 12, Breda

De Kempen

woensdag 22 oktober 2025,
13.30 uur
locatie Echos Home Oirschot,
Eindhovensedijk 33, Oirschot

Zeeland

vrijdag 24 oktober 2025,
10.00 uur
locatie Wijkgebouw de Spinne,
Joseph Lunsiaan 7, Goes

Roosendaal & West-Brabant

vrijdag 24 oktober 2025,
13.30 uur
locatie Wijkcentrum Het Fort,
Bernadettestraat 4, Bergen op
Zoom

ZO-Veluwe

maandag 27 oktober 2025,
13.30 uur
locatie Echos Schaarsbergen
De Landing, Deelenweg 28,
Schaarsbergen

Friesland

vrijdag 31 oktober 2025,
10.00 uur
locatie De Fontein,
Goudenregenstraat 77,
Leeuwarden

Hart van Brabant

dinsdag 4 november 2025,
10.00 uur
locatie MFA Het Spoor,
Schaepmanstraat 36,
Tilburg

De Meijerij

dinsdag 4 november 2025,
13.30 uur
locatie Perron 3, Hoff van
Hollantlaan 1, Rosmalen

Venlo/Roermond/ Poort van Limburg

vrijdag 7 november 2025,
13.30 uur
locatie Gemeenschapshuis
Kapel, Kerkstraat 27,
Panningen

Veluwe

dinsdag 11 november 2025,
14.00 uur
locatie de Velder,
Munnikenhof 17, Ede

Rheine/Münster

woensdag 12 november 2025,
11.00 uur
locatie Hotel-Restaurant
Brinckwirth,
Bahnhofstrasse 41, Ochtrup

Blomberg

vrijdag 14 november 2025,
11.00 uur
locatie Café Bei Heini,
Neue Torstrasse 38, Blomberg

AFMP-JUBILARISSEN IN DE SCHIJNWERPERS

In de derde uitgave van OpLinie in 2025 zetten we, uiteraard met toestemming van de betrokkenen, de leden in de spotlights die recent precies 50, 60 of zelfs 70 jaar lid waren van onze bond. Dit om aan te geven hoe erkentelijk wij zijn voor hun jarenlange trouw aan de AFMP. Jubilarissen, van harte gefeliciteerd!

50 JAAR LID

Jan Broekroelofs

plaats Steenwijk
datum jubileum 1 augustus 2025

de heer B.G.G. Dietz

plaats Leeuwarden
datum jubileum 1 augustus 2025

Peter van Lochem

plaats Borculo
datum jubileum 1 augustus 2025

Leo van Meer

plaats Assen
datum jubileum 1 augustus 2025

Ed O'Brien

plaats Ede
datum jubileum 1 augustus 2025

de heer T.R. Verdier

plaats Landgraaf
datum jubileum 1 augustus 2025

Alex Zwiers

plaats Deventer
datum jubileum 1 augustus 2025

Sjer van Gendt

plaats Duiven
datum jubileum 1 juli 2025

Joop Hallink

plaats Smilde
datum jubileum 1 juli 2025

Wim van Leeuwen

plaats Zuidlaren
datum jubileum 1 juli 2025

Willem Lucassen

plaats Soesterberg
datum jubileum 1 juli 2025

Jan Westerbeek

plaats Vleuten
datum jubileum 1 juli 2025

60 JAAR LID

Han van Room

plaats Koekange
datum jubileum 1 augustus 2025

70 JAAR LID

Wolter de Groot

plaats Breda
datum jubileum 1 juli 2025

OVERLEDEN AFMP-LEDEN

Met toestemming van de nabestaanden publiceren wij de namen van de AFMP-leden die ons in de afgelopen periode zijn ontvallen.

Gerard de Boorder

uit Breda overleed
op 24 juli 2025

De heer J.A. Braam

uit Amerongen overleed
op 27 juli 2025

Bas Dielissen

uit Oss overleed
op 11 augustus 2025

Lambert Prust

uit Eindhoven overleed
op 3 juli 2025

De heer J.P.L. Speelman

uit Velp (Gld) overleed
op 14 juni 2025

Petrus van Swelm

uit Nijmegen overleed
op 14 juni 2025

Emmo Veneboer

uit Deventer overleed
op 25 augustus 2025

Arjan de Heer

uit Barndrup overleed
op 9 juni 2025

Jac van Vugt

uit Eindhoven overleed
op 26 september 2025

De 91-jarige Wolter de Groot uit Breda was onlangs precies 70 jaar AFMP-lid. Ter gelegenheid van deze unieke mijlpaal brachten Ruud Bergsma en Paul Engelbertink, respectievelijk voorzitter en sectorhoofd Postactieven van onze bond, een bezoek aan Wolter. Zij reikten hem de bijbehorende draagspeld en het jubileumcertificaat uit. Ook kreeg hij een bos bloemen uit handen van Paul.

ONVERGETELIJK BEZOEK AAN AFMP-JUBILARIS WOLTER DE GROOT

Ondanks zijn hoge leeftijd, woont Wolter nog altijd zelfstandig in zijn woonplaats Breda. Na een huwelijk van maar liefst 66 jaar overleed zijn vrouw drie jaar terug na een lang ziekbed. Met zichtbare moeite vertelde Wolter hoe hij haar tot op haar laatste dag heeft verzorgd.

SCHIPPERSJONGEN

Wolter werd in 1933 geboren als schippersjongen. Hij maakte de Tweede Wereldoorlog bewust mee. Tijdens de bombardementen in Rotterdam bevond het schip van zijn vader zich in de Waalhaven. Toen het weer rustig werd in deze stad, verliet hij met het schip de Waalhaven. In 1942 kwam Wolters vader om het leven bij een bombardement. Hierdoor ontstond bij Wolter een groot gevoel voor rechtvaardigheid en een sterk verlangen om op te komen voor onze vrijheid en democratie. Ongetwijfeld lag de zeer trieste gebeurtenis ten grondslag aan zijn latere beslissing om bij Defensie aan de slag te gaan.

NAAR PARIJS

Wolter ging in 1953 in dienst bij de KMS te Weert. Omdat hij de dienstplicht niet zag zitten, koos hij voor de Koninklijke Militaire School voor onderofficieren. Na zijn opleiding werd hij als sergeant-instructeur geplaatst op het 1e Depot Infanterie op de Frederik Hendrik Kazerne te Vugt. Na 6 jaar meldde hij zich aan voor een functie in het buitenland. Dankzij het feit dat hij de Engelse en Franse taal goed beheerste, mocht hij naar Parijs om een administratieve functie te vervullen bij Supreme

Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE). Zo ontstond zijn voorliefde voor het goede Franse leven en werd hij een ware francofiel. In Frankrijk maakte hij samen met zijn vrouw vrienden voor het leven. Na zijn plaatsing daar werd dit hun vaste vakantieland.

MOOIE TIJD

In 1966 werd Wolter teruggeplaatst in Nederland. Hij ging aan de slag bij het 11e Painfbat op de Saksen Weimar Kazerne te Arnhem. Na de bijbehorende opleiding te hebben voltooid, is hij in 1969 bevorderd tot sergeant-majoor. Al spoedig kreeg hij een staffunctie op de afdeling Personeelszaken. In 1976 zat zijn parate tijd er op en werd hij geplaatst op de Hogere Onderofficiers School (HOOS) als Hoofd Personeelszaken en tevens schooladjudant. Drie jaar later is hij bevorderd tot adjudant. Bij de HOOS beleefde hij een mooie tijd.

MET LEEFTIJDSONTSLAG

Uiteindelijk ging Wolter in 1990 op 57-jarige leeftijd met leeftijdsontslag. De officiële ontslagleeftijd was destijds 55 jaar, maar Wolter diende twee jaar langer. Een vermeldenswaardig feit is verder dat hij van 1981 tot en met 1990 deel uitmaakte van de redactiecommissie van het blad 'de Onderofficier'.

WOLTER LE GRAND

Tijdens het bezoek van Ruud en Paul vertelde Wolter ook enthousiast over zijn favoriete hobby petanque. In Frankrijk werd hij

**'BIJ WOLTER
ONTSTOND
EEN GROOT
GEVOEL VOOR
RECHTVAAR-
DIGHEID'**

besmet met het 'petanquevirus' en ontwikkelde hij zich tot een verdienstelijke speler. Door problemen met zijn knieën moest hij stoppen met het actieve petanquespel. Daarom bekwaamde hij zich in het trainerschap. Gedurende een flink aantal jaren was hij trainer. Hij ontwikkelde zelfs zijn eigen Wolter le Grand-training. Daarnaast was hij jarenlang een naar eigen zeggen strenge, maar rechtvaardige scheidsrechter. Een andere hobby van de familie de Groot was reizen met de caravan. Twintig jaar lang organiseerde Wolter petanquewedstrijden en -trainingen op een Franse camping. Verder verrichtte hij heel lang werkzaamheden voor een fotohobbyclub.

GOEDE GEZONDHEID

Ruud en Paul kijken terug op een mooi en onvergetelijk bezoek aan Wolter, met wie zij nog wel uren hadden kunnen doorpraten. Zij wensen hem nog vele jaren in goede gezondheid toe. ■

SECTOR LANDMACHT LEGT STEVIGE BASIS VOOR KOMEND VERENIGINGSJAAR

Het Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE), het strategische hoofdkwartier van de NAVO in de Waalse stad Bergen, vormde onlangs het bijzondere beginpunt van de kader-tweedaagse van de sector Landmacht van de AFMP. Daar heette Hans Treffers, sectorhoofd Landmacht van de AFMP, onze kaderleden en kaderraadsleden welkom die binnen deze sector actief zijn. Dit gebeurde in aanwezigheid van AFMP-voorzitter Ruud Bergsma. Nadat zij 's ochtends onder meer met elkaar van gedachten hadden gewisseld over de vraag hoe onze sector Landmacht het verschil kan maken voor leden, kregen zij 's middags een rondleiding over het terrein van SHAPE. Op dag twee stond een interessante EUROMIL-presentatie op het programma in Brussel.

Samen met Hans kijken we terug op de kader-tweedaagse van onze sector Landmacht in België. "Nadat we waren ingecheckt bij de wacht van SHAPE, de Kromhoutkazerne is er trouwens niets bij, begonnen we met een onderlinge uitwisseling van belangrijke signalen en zorgen vanaf de werkvloer," vertelt Hans. "De goede onderlinge gesprekken tussen alle deelne-

mers gaven veel inzicht in actuele thema's, zoals ervaren werkdruk, de voorwaarden voor goede communicatie, de naleving van verlofregelingen en het belang van professioneel personeelsbeleid." Vooral laatstgenoemd onderwerp is volgens Hans een actueel punt van aandacht onder onze leden bij de Landmacht. "Ondervulling en scheefgroei binnen en tussen de onder-

steunende en operationele eenheden zijn binnen deze sector flinke uitdagingen. Dankzij onze sectoraal ingerichte verenigingsstructuur kunnen wij er met een goed netwerk van kaderleden gelukkig voor zorgen dat belangrijke onderwerpen direct of indirect op tafel komen bij de hogere legerleiding. Ook door te investeren in een hechte relatie met de medezeggenschap binnen de

'KWALITEIT GING TIJDENS DE KADER- TWEEDAAGSE BOVEN KWANTITEIT'

Landmacht blijven wij als AFMP en als sector 'aan de bal' als het gaat om cruciale persoonlijke aspecten bij de Landmacht."

RONDLEIDING

Tussen de bespreking van eerdergenoemde onderwerpen door kreeg het gezelschap een rondleiding over het terrein van het SHAPE-hoofdkwartier. "Vanuit dit hoofdkwartier worden alle militaire operaties van de NAVO-alliantie gepland en aangestuurd," verduidelijkt Hans. "Dit gebeurt onder de verantwoordelijkheid van SACEUR, ofwel de Supreme Allied Commander Europe. Voor de kaderraadsleden van onze sector Landmacht was het heel bijzonder om eens een kijkje te nemen bij SHAPE, de plek waar bijvoorbeeld ook analyses worden gemaakt van dreigingen en veiligheidsontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de NAVO. SHAPE werkt nauw samen met de diverse lidstaten om militaire inspanningen te coördineren en om zo samen sterker te staan. Een belangrijk onderdeel van het daar uitgevoerde werk is het organiseren van internationale oefeningen die ervoor moeten zorgen dat de diverse strijdkrachten goed en effectief met elkaar samenwerken. Omdat de militaire werkzaamheden bij SHAPE met de nodige veiligheidsmaatregelen zijn omgeven, konden we helaas nergens direct in de keuken meekijken."

MOOIE PLEK

Het bezoek aan SHAPE was ook om een andere reden interessant. "Het internationale militaire werk en het als militair wonen op een belangrijke en strategische plek komen er heel duidelijk samen," benadrukt Hans.

"Vanuit ons perspectief als defensievakbond was het voor de AFMP bovendien een mooie plek om stil te staan bij alle uitdagingen die internationale samenwerking met zich meebrengt. En dan heb ik het bijvoorbeeld over de zeggenschap en rechtspositie van alle militairen die in NAVO-verband actief zijn. Onze in het buitenland werkzame leden lopen geregeld tegen problemen aan op dit gebied."

BOEIENDE EUROMIL- PRESENTATIE

Op dag twee van de kader-tweedaagse reisde het gezelschap naar het Maison des Associations Internationales (het Huis van Internationale Verenigingen, red.) in Brussel. Daar kregen de deelnemers een presentatie voorgeschoteld over EUROMIL, de Europese Organisatie van Militaire Verenigingen en Vakbondsorganisaties waarbij de AFMP al jarenlang is aangesloten. Ooit was onze bond trouwens ook één van de grondleggers van EUROMIL. EUROMIL-president Emmanuel Jacob verzorgde de presentatie. Hans: "Dankzij de presentatie kreeg iedereen een goede indruk van de manier waarop EUROMIL als koepelorganisatie de belangen van militairen in Europa behartigt en hoe zij optreedt als gesprekspartner van Europese instellingen. Uiteraard passeerden tijdens de presentatie ook de belangrijkste successen van EUROMIL de revue, zoals de versterking van de vakbondsrechten in diverse landen, de bevordering van de sociale dialoog en het op de Europese agenda zetten van relevante thema's, zoals veiligheid, arbeidsomstandigheden en de gelijke behandeling van militairen. Mede door de nog altijd in voorbereiding

zijnde Wet op de Defensiegereedheid komen deze onderwerpen nu ook in ons land misschien onder druk te staan."

KOERS

Volgens Hans bood de kader-tweedaagse veel meer dan alleen een informatief praktijkprogramma. "We grepen de tweedaagse vooral aan om gezamenlijk de toekomstige koers van de sector Landmacht te bepalen en om antwoord te geven op de vraag hoe wij onze rol als kader binnen de AFMP kunnen versterken. Dit laatste willen we doen door kaderleden te blijven aantrekken en betrekken vanuit de medezeggenschap, door meer inhoudelijke programma's te bieden tijdens onze kaderberaden en door scholing en informatievoorziening hiervan deel te laten uitmaken. Deze scholing en informatievoorziening zullen vooral betrekking hebben op het Besluit Medezeggenschap Defensie, de Uitvoeringsregeling Reorganisaties Defensie, de rechtspositionele aspecten van het AMAR en de medezeggenschap."

DRUKKE AGENDA'S

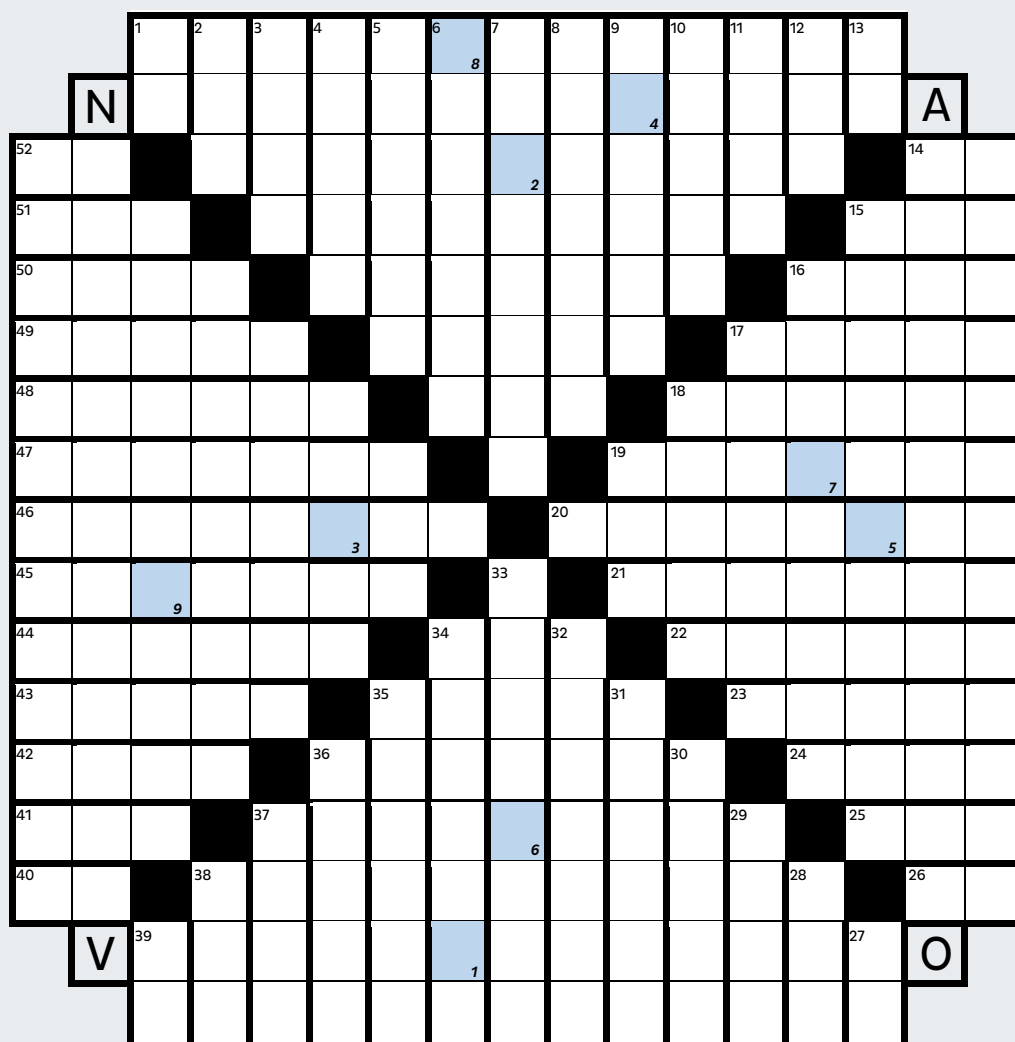
Kwaliteit ging tijdens de tweedaagse boven kwantiteit, zo beklemtoont Hans tot slot. "Door hun drukke agenda's moeten onze kaderleden vaak heel bewust kiezen waar naar hun aandacht en tijd uitgaan. Juist daarom willen wij als sector Landmacht van de AFMP de komende tijd minder, maar wel inhoudelijk sterke kaderberaden gaan organiseren. Mede dankzij de goede onderlinge discussies tussen de deelnemers hebben we als sector Landmacht in België niet alleen een stevige basis gelegd voor het komend verenigingsjaar, maar ook voor de jaren daarna." ■

PLUSSEN EN MINNEN

Vul woorden in volgens de gegeven omschrijvingen. Elk woord bestaat uit precies dezelfde letters als de woorden direct ervoor en erna, plus of min één letter.

OPLOSSING

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

VERTICAAL

1 Achter **2** Vervolgens **3** Munt van Zuid-Afrika **4** Dichterbij **5** Talmen **6** Lid van de EU, maar niet van de NAVO **7** Autochtoon **8** Bevrachten **9** Geheel door water omringd gebied **10** Naar beneden gaan **11** Past na *bal* en *rol* **12** De A van IPA **13** ... *Capone*, maffiabaas

HORIZONTAAL

14 Apenstaartje **15** Vochtig **16** De a van a.m. **17** Dochter van je grootouders **18** Bevoelen **19** Soort erfelijkheidsonderzoek (3-4) **20** Situatie **21** Een dronk uitbrengen **22** Muziekstuk **23** Gezicht **24** Past na *ka* en voor *dra* **25** Duizend kilo **26** ... *Surrender*, motorclub

VERTICAAL

27 Past na *zo* en *anders* **28** Afgemat **29** Eer **30** Zeer groot **31** Onderste deel van een breuk **32** Bewegen tot iets, aanzetten om iets te doen **33** Koop **34** Koetsier **35** Stad tussen Milaan en Venetië **36** Stelen **37** Eten voor die- ren **38** ... *Morales*, voormalig president van Bolivia **39** Trein, bus, tram en metro.

HORIZONTAAL

40 Eenheid van energie **41** Past na *zo* en *dra* **42** *Gerard* ..., schrijver van *De avonden* **43** Oorlog en ..., boek van Leo Tolstoj **44** Drijfijzer **45** Militaire begraafplaats **46** Scheiden, splitsen **47** Produceren, verschaffen **48** *Ocean's* ..., film met Brad Pitt **49** Mist **50** Past voor *en* na *zo* **51** Bosmeer **52** De tweede e van e.e.a.

BONCADEAU

Stuur jouw oplossing van de puzzel **vóór 2 december 2025** naar de redactie van Oplinie via dit e-mailadres: puzzel@afmp.nl. Vergeet niet jouw adres te vermelden in jouw mail, want onder de juiste inzendingen verloten wij een boncadeau ter waarde van 25 euro! Uit de goede oplossingen van de puzzel uit het vorige nummer kwam **Johan Smit** uit **Nieuw-Dordrecht** als winnaar uit de bus.

In de aanloop naar de paasdagen boden wij jou als AFMP-lid eerder al een flinke korting op klassieke concerten door The Bach Choir & Orchestra of the Netherlands, waaronder de wereldberoemde Matthäus Passion. Deze succesvolle actie krijgt een vervolg. Je kunt nu namelijk rekenen op een korting van ruim 50% – 40 in plaats van 90 euro per persoon – op toegangskaarten voor een uitvoering van Messiah van Händel door eerdergenoemd orkest. Volgens kenners is Messiah de ultieme muzikale kerstcompositie. In dit artikel verduidelijken wij hoe je deze compositie met korting kunt gaan beluisteren!

GA MET FLINKE KORTING NAAR EEN KLASSIEK CONCERT!

The Bach Choir & Orchestra of the Netherlands speelt de compositie Messiah van zaterdag 6 december tot en met maandag 29 december op 13 locaties door heel Nederland. Deze locaties lopen uiteen van het AFAS Theater in Leusden en het Concertgebouw in Amsterdam tot de Jacobikerkerk in Utrecht en de Marekerk in Leiden.

ACTIECODE

Wil jij met meer dan 50% korting naar één van de uitvoeringen van Messiah? Ga dan naar www.beleefklassiek.nl/messiah-handel en selecteer de door jou gewenste uitvoering van Messiah. Tot slot klik je op *Gebruik actiecode* en vul je AFMP in. Let op! Dit is hoofdlettergevoelig! De korting op jouw toegangskaart(en) wordt nu automatisch toegepast. Je krijgt na je bestelling trouwens ook een gratis geschenkpakket thuisgestuurd.

ANDERE VOORSTELLINGEN

Graag wijzen we je erop dat de kortingsactie voor jou als lid van de AFMP ook van toepassing is bij andere muzikale voorstellingen die op de website van Stichting Beleef Klassiek staan vermeld, zoals Jan Vayne Classical Christmas (in december 2025), de Matthäus Passion (maart & april 2026), Stabat Mater-Pergolesi (in februari, maart & april 2026), Requiem & Krönungsmesse van Mozart (in april & mei 2026) en de Vier Jaargetijden van Vivaldi (in april & mei 2026). Bij deze voorstellingen moet je hetzelfde online bestelproces doorlopen.

OVERSTE VAN LANDMACHT TEN ONRECHTE ALS VERDACHTE AANGEMERKT - SEPOT 01

Een overste van de Landmacht kwam in oktober 2024 bij ons op het net, nadat het Dienstencentrum Internationale Ondersteuning Defensie (DCIOD) had aangekondigd dat aangifte tegen hem zou worden gedaan bij de Koninklijke Marechaussee wegens verdenking van een strafbaar feit. De beschuldigingen gingen over voedingsdeclaraties en verlofopnames. Na gesprekken met ons lid concludeerden wij al snel dat de verdenkingen onjuist en onterecht waren.

Onze advocaat mr. Gabriëlle Steenbakkers heeft alle geuite verwijten juridisch getoetst. Zo werd duidelijk dat het DCIOD zich baseerde op onjuiste aannames, dat het ondeugdelijk onderzoek had verricht en dat de regelgeving niet juist was toegepast op de situatie van ons lid. Desondanks deed de afdeling Juridische Zaken van het DCIOD aangifte tegen hem bij de KMar.

VROEGTIJDIG STADIUM

Omdat onze advocaat van mening was dat de aantijgingen niet terecht waren, namen we in een vroegtijdig stadium contact op met de commandant van het DCIOD in de

hoop het tij te keren. Helaas was er bij hem geen bereidheid om de onterechte aangifte in te trekken. Gelukkig reageerden het DCHR, DIMS en de commandant van het Personeel Logistiek Commando (C-PLC) wél direct adequaat. Zo is de terugvordering van een bedrag on hold gezet, werd de neventaak van ons lid als SNR niet aan een ander overgedragen en werd hij niet geschorst, zodat hij zijn werk kon blijven verrichten.

ONZE INBRENG

In januari 2025 is ons lid tijdens een 10 uur lang durend verhoor/opsporingsonderzoek bij de KMar accuraat bijgestaan door onze advocaat. Daarna werd het dossier

naar het Openbaar Ministerie gezonden. De Officier van Justitie boog zich over de vraag of een eventuele strafrechtelijke vervolging terecht zou zijn. In maart 2025 vond ook de bestuursrechtelijke hoorzitting al plaats bij de Staf CLAS. De commandant (C-PLC) luisterde zorgvuldig naar onze inbreng en besloot aan het eind van de hoorzitting om het advies van de toenmalige commandant van het DCIOD voor het opleggen van een rechtspositionele maatregel formeel naast zich neer te leggen, tenzij uit de beslissing van de Officier van Justitie iets anders zou blijken. Ook zorgde hij ervoor dat een lopende sollicitatie van ons lid niet werd belemmerd door de kwestie.

POSITIEVE UITKOMST

Na negen maanden van onzekerheid besloot de Officier van Justitie de zaak van ons lid te seponeren op basis van sepotgrond 01. Deze is van toepassing als uit het opsporingsonderzoek feiten en/of omstandigheden naar voren komen die ondubbelzinnig wijzen op de onschuld van de betrokkene. Volgens de Officier van Justitie is ons lid ten onrechte als verdachte aangemerkt en pleegde hij geen enkel strafbaar feit.

NEGATIEVE GEVOLGEN

‘Eind goed, al goed’ zou je denken, maar helaas heeft de onterechte aangifte door het DCIOD blijvende negatieve gevolgen voor ons lid in de werksfeer. Heel kwa-

lijk vinden wij ook dat de beschuldigingen tegen hem niet binnenskamers zijn gehouden, maar breed binnen de organisatie zijn gedeeld. Zelfs na de seponering van de zaak bleef de afdeling Juridische Zaken van het DCIOD ons lid beschuldigen, terwijl een excuus op zijn plaats zou zijn.

MEER REKENSCHAP

Hierdoor is er sprake van aantasting van de eer en goede naam van ons lid. Het komt te vaak voor dat verdenkingen tegen een defensiemedewerker voortijdig bekend worden bij niet betrokken collega's en anderen. De negatieve beeldvorming die hierdoor ontstaat, werkt in veel gevallen nog jaren door en is daardoor onherstelbaar. Wij

**‘ER IS
SPRAKE VAN
AANTASTING
VAN DE EER
EN GOEDE
NAAM VAN
ONS LID’**

vinden dat de organisatie zich hiervan meer rekenschap moet geven en beter moet afwegen welke informatie over een medewerker mag worden gedeeld met personen die niet betrokken zijn. ■

SECTORHOOFDEN

LANDMACHT

Hans Treffers

06 - 82 78 49 84

htreffers@afmp.nl

MARINE

Caroline Hellendoorn

06 - 13 50 75 30

chellendoorn@afmp.nl

POSTACTIEVEN

Paul Engelbertink

06 - 12 90 57 48

pengelbertink@afmp.nl

LUCHTMACHT, COMMIT

Ron Segers

06 - 53 52 60 83

rsegers@afmp.nl

BURGERPERSONEEL

Ruud Bergsma

interim sectorhoofd

06 - 82 97 12 59

rbergsma@afmp.nl

CONTACT

ALGEMENE ADRESGEGEVENS

bezoek- en postadres

Johan van Oldenbarneveltlaan 46

3818 HB Amersfoort

085 - 89 00 470

maandag t/m donderdag telefonisch bereikbaar

van 11.00 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 15.00 uur

Tijdens de overige kantoor tijden tussen 8.30 en

17.00 uur - ook op vrijdag - kun je een terugbel-

verzoek inspreken via onze voicemail.

info@afmp.nl

www.afmp.nl

NL72 INGB 00019330 98

AFDELING INDIVIDUELE BELANGENBEHARTIGING (IB)

ib@afmp.nl

LEDENADMINISTRATIE

la@afmp.nl

OPZEGGEN LIDMAATSCHAP

Er kan een moment komen dat je jouw AFMP-lidmaatschap moet opzeggen, bijvoorbeeld omdat je een baan buiten Defensie hebt aanvaard. Houd dan rekening met de opzegtermijn van twee volle kalendermaanden. Een voorbeeld: je zegt 15 januari op. Je lidmaatschap wordt dan beëindigd per 1 april. Je kunt opzeggen door een brief te sturen naar: AFMP, t.a.v. ledenadministratie, Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort. Je kunt ook een mail sturen naar: la@afmp.nl

WIL JE IETS DOORGEVEN?

Een adreswijziging, ambtsjubileum, leeftijdontslag, opname in ziekenhuis of een uitzending. Of heb je vragen over het lidmaatschap, ledenvoorden of verzekeringen? Dit kun je doorgeven via onze website www.afmp.nl of sturen aan: AFMP t.a.v. Ledenadministratie, Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort. Je kunt bovenstaande zaken ook doorgeven via onze ledenapp.

COLOFON

**Uitgave van FNV Veiligheid onder
verantwoordelijkheid van de Algemene
Federatie van Militair Personeel**

Aangesloten bij:

- Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP)
- Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV)
- EUROMIL (Europese organisatie van militaire belangenverenigingen)

REDACTIE

Bart Manders, René Schilperoort,
Fred Lardenoye

REDACTIEADRES

Johan van Oldenbarneveltlaan 46
3818 HB Amersfoort
redactie@afmp.nl

ONTWERP & VORMGEVING

Margo Witte | studio voor grafisch ontwerp

De inhoud van OpLinie valt onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van de AFMP, met uitzondering van artikelen op naam en de inhoud van de opgenomen advertenties. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te weigeren of te redigeren. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

OPLAGE

15.000

INTERNET

www.afmp.nl

EMAIL

info@afmp.nl

DRUK

Senefelder Misset

SLUITINGSDATUM KOPY

OpLinie nummer 4, 2025 sluit op
3 december en verschijnt op
12 december 2025.

Veranderingen?

Contact DFD, gebruik de QR

Last van militaire mist?

**Gaat u op uitzending of oefening? Of
gaat u uit dienst? Studeren of zelfstandig
wonen? Gaat u binnenkort samenwonen,
trouwen of juist scheiden? Een woning
kopen, verbouwen of verhuizen?
Is er een kind op komst?**

**Het DFD-abonnement
biedt u de zekerheid van:**

- ✓ Onafhankelijk en persoonlijk advies;
- ✓ Advies bij u thuis, ook 's avonds en in het weekend;
- ✓ Eén aanspreekpunt, 24/7 bereikbaar;
- ✓ Maatwerk oplossingen voor uw beroeps- en privérisico's;
- ✓ Schadeverzekeringen zonder provisie;
- ✓ Geen verrassingen. U weet precies hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Een vlotte schadeafwikkeling;
- ✓ Gemak. U en uw thuisfront hebben er geen omkijken naar.

PROFITEER VAN AANTREKKELIJKE KORTING MET LEDENVOORDEEL FNV

Leden voordeel FNV biedt leden van de AFMP flinke kortingen op allerlei producten en diensten. Naast de jaarvoordelen waar je heel het jaar gebruik van kunt maken, bieden we ook tijdelijke voordelen. Deze vind je elke maand op ledenvoordeelfnv.nl. Je kunt je ook inschrijven voor de maandelijkse nieuwsbrief, zodat je nooit een voordeel mist!

TIJDELIJK VOORDEEL

Maandelijks vele nieuwe voordelen op ledenvoordeelfnv.nl

GARMIN **15% KORTING OP GARMIN PRODUCTEN**

Als lid van de AFMP profiteer je tijdelijk van wel 15% korting op heel veel producten van Garmin. Deze exclusieve korting is geldig op producten uit de categorieën Smartwatches, Sporten en Fitness, Buitenactiviteiten en Automotive.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2025

15%
KORTING

HEERLIJK.NL **€ 20,- RESTAURANTTEGOED**

Bij HEERLIJK.nl krijg je € 20,- restauranttegoed via DiningGift. Kies een restaurant bij jou in de buurt en geniet van iets HEERLIJKs. Speciaal voor leden van de AFMP heeft HEERLIJK.nl een divers aanbod opgesteld dat inspeelt op ieders smaak, zodat er voor elk lid een geschikt restaurant tussen zit.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2025

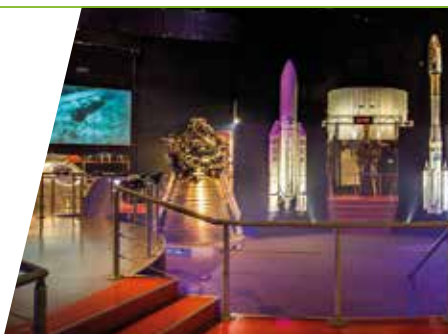
€ 20,-
TEGOED

SPACE EXPO **20% KORTING OP** **RUIMTEVAARTMUSEUM**

Maak bij Space Expo kennis met de wonderbaarlijke wereld van de ruimte en ruimtevaart. Van het ontwerpen en bouwen van ruimtemissies op aarde tot de lancering naar de ruimte! Koop nu maximaal 4 tickets met 20% korting en geniet van een leuk én leerzaam uitje voor de hele familie.

Dit voordeel is geldig t/m 30 november 2025

20%
KORTING

JAARVOORDEEL

SPEEDCOMFORT **25% KORTING VOOR LEDEN**

Fijn thuis komen begint met comfort. Met SpeedComfort word je huis sneller warm én bespaar je tot 22% op je energierekening. De compacte ventilatoren klik je eenvoudig onder je radiatoren; ze verspreiden de warmte snel en gelijkmatig. Fluisterstil en van extra duurzame kwaliteit, dankzij zorgvuldige productie in Nederland.

25%
KORTING

JAARVOORDEEL

DE JONG INTRA VAKANTIES 5% KORTING OP JE VAKANTIE

De Jong Intra Vakanties is dé reisexpert met kennis over jouw vakantiebestemming. Bij de Jong Intra Vakanties geven ze graag een goed advies en denken ze met je mee mocht je nog geen keus gemaakt hebben. Via Ledenvoordeel FNV ontvang je 5% korting over vakanties met de bus, trein en auto. Voor meer informatie ga naar ledenvoordeelfnv.nl

5%
KORTING

KOFFIEVOORDEEL LEDENVOORDEEL OP DE LEKKERSTE KOFFIE

Geniet nu extra voordelig van de allerlekkerste koffiebonen en cups van Koffievoordeel.nl. Als lid van de AFMP ontvang je 20% korting op alle koffie van Gran Maestro Italiano, Celeste d'Oro & Altezza. Makkelijk te bestellen en snel in huis, met een 100% tevredenheidsgarantie.

20%
KORTING

CENTER PARCS ONTDEK DE MAGIE VAN HET NAJAAR

Dichtbij huis en toch helemaal weg – vier jouw (herfst)vakantie samen bij Center Parcs. Vertrek binnenkort naar één van hun parken voor een ontspannen vakantie of weekendje weg. Boek je een verblijf met een aankomst binnen 2 maanden dan ontvang je als lid van de AFMP 5% extra korting boven op de lastminute tarieven!

5%
KORTING

DE ONLINE DROGIST PROFITEER NU VAN 10% KORTING

Op zoek naar jouw favoriete beautyproducten, vitamines of gezonde snacks? Bij De Online Drogist shop je makkelijk én voordelig. Ontvang nu 10% korting op je bestelling. Alles snel in huis – van skincare tot schoonmaakartikelen!

10%
KORTING

Onze jaarpartners:

univé

nha

Pluto Sport

12GO

CenterParcs

mobiel.nl

koffievoordeel.nl
WANT GOEDE KOFFIE IS EEN KEUZE

de Jong Intra vakanties

INVENTUM

MIS NIETS! SCHRIJF JE SNEL IN VOOR DE NIEUWSBRIEF OP LEDENVOORDEELFNV.NL

Onder voorbehoud van druk- en zetfouten.

Kijk op de website voor de speciale maandaanbiedingen!

UIT DE PRAKTIJK

AANSPREKENDE RESULTATEN
OP HET GEBIED VAN INDIVIDUELE
BELANGENBEHARTIGING

MEER GUNSTIGE VOORWAARDEN VOOR GEWOND GERAAKTE RESERVIST

Na een door ons ingediend bezwaar is een ongeluk van een bij de AFMP aangesloten reservist die gewond raakte tijdens een training voor een inzet onlangs alsnog als een dienstongeval de boeken ingegaan. Eerder oordeelde het ABP namens Defensie dat er sprake was van een bedrijfsongeval. Nu deze kwalificatie definitief is veranderd in dienstongeval zijn hieraan voor ons lid meer gunstige voorwaarden verbonden.

VERHOOGD RISICO

Gedurende de genoemde training leerde ons lid om bij een inzet controlegrepen uit te voeren en om met handboeien om te gaan. Hierbij liep zij verwondingen op aan haar pols. Namens de werkgever concludeerde het ABP dat dit ongeluk als een bedrijfsongeval moest worden beoordeeld. In bezwaar wezen wij als AFMP erop dat ons lid tijdens de training een verhoogd risico liep op letsel en dat de conclusie van het ABP daarom niet op zijn plaats

was. Naar onze overtuiging was er juist door dit verhoogde risico sprake van een dienstongeval.

TRAIN AS YOU FIGHT

Wij benadrukten dat de kracht en de gevechtsservaring van de aan de training deelnemende reservisten en beroepsmilitairen nogal uiteenliep. Verder wezen wij erop dat bij ons lid het veiligheidsadvies 'afkloppen' niet was gegeven en dat het principe 'Train as you fight' van toepassing was. Dit zorgde naar onze overtuiging voor omstandigheden met een vergrote kans op blessures.

RECHTSGANG VOORKOMEN

Als AFMP zijn we enthousiast over het feit dat het ABP alsnog meeding in onze argumentatie en dat het ongeluk van ons lid nu definitief als dienstongeval staat geregistreerd. Hierdoor kon een verdere gang naar de rechter worden voorkomen. ■